AALBORG UNIVERSITET
Socialrådgiveruddannelsen

Forside

Eksamensopgave

Semester:	7. semester
Modul:	Modul 13: Bachelorprojekt
Gruppe nr.:	18
Antal anslag:	174.728 anslag
Titel:	Tillykke, Du er voksen!
Dato:	2. januar 2026
Vejleder:	Pia Ringø

Navn:	**Jóna Beck Jensen**
Student mail:	**Jj22@student.aau.dk**
Navn:	**Katrine Duncker Pedersen**
Student mail:	**Kdpe20@student.aau.dk**
Navn:	**Marie Dahl Albertsen**
Student mail:	**Malber22@student.aau.dk**

Denne forside tæller ikke med i antal anslag!

Aalborg Universitet

Socialrådgiveruddannelsen

7. semester

Januar 2026

Billedet er genereret af ChatGPT (Open AI), 2025.

AALBORG UNIVERSITET
Socialrådgiveruddannelsen

Forord

Dette bachelorprojekt er udarbejdet af tre studerende på 7. semester på Socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet.

Vi vil gerne udtrykke en stor tak til vores vejleder, Pia Ringø, for hendes kompetente og engagerede vejledning samt den værdifulde faglige sparring gennem hele processen. Der skal også lyde en stor tak til vores fem unge informanter, som har stillet deres erfaringer og perspektiver til rådighed. Ligeledes skal der lyde en stor tak til Baglandet Aalborg, for at sætte os i kontakt med nogle af de unge. Slutteligt vil vi gerne sige stor tak til de socialrådgivere, der tog sig tid til at dele deres viden og erfaringer med os. I har været med til at gøre udarbejdelsen af dette projekt muligt, så tusind tak.

AALBORG UNIVERSITET
Socialrådgiveruddannelsen

Abstract

This project examines youth support and understandings of independent adulthood and positive development for youth who have previously been placed in foster care or institutional placement or had a mentor. Research indicates that disadvantaged juveniles generally have fewer resources to manage adult life compared to juveniles the same age, which forms the basis for youth support. At the same time, the transition to adulthood is viewed as a gradual process requiring the development of various skills. Challenges arise when the legal requirements for youth support are perceived as unclear and do not reflect the juveniles' actual needs. Furthermore, research shows that there is often a discrepancy between the juveniles and the social workers' understanding of independent adulthood and positive development, which is reinforced by relatively open legislation.

We examine how juveniles and social workers understand independent adulthood and positive development, and how these understandings differentiate and resembles each other, as well as how frame structures influence them. This project also focuses on the interaction between juveniles and social workers within youth support initiatives. Our research is based on an abductive and hermeneutic approach, where we conduct qualitative interviews with both juveniles and social workers. Using a semi-structured interview guide, we study the participants' understandings of the keyword's positive development and independent adulthood. The hermeneutic analysis combines research interviews and textual analysis, with coding organized around four themes: independent adulthood, positive development, frame structures and social workers' assessments, and interaction. The understanding of independent adulthood and positive development varies between juveniles and social workers, depending on the juveniles' habitus and forms of capital. Juveniles associate independence with living alone, managing daily life, and knowing where to seek help, while social workers emphasize gradual responsibility, practical skills, and boundary-setting. The transition to adulthood is a complex, gradual process influenced by habitus, capital, and the field's doxa. Social workers' perspectives are further shaped by legal, organizational, and economic frame structures, creating cross-pressures that may lead to defensive mechanisms. A clear and adapted interaction between juveniles and social workers is therefore crucial to support a meaningful transition to adulthood.

In conclusion the transition to adulthood is a complex and gradual process, in which the support is continuously adapted to assist juveniles' participation and coping with independent adulthood. This transition is shaped by juveniles' habitus and capitals, social workers' assessments, frame structures, and the interaction between juveniles and the social workers. Denmark could benefit from changing

the approach so that juveniles are, by default, entitled to youth support, with any refusal requiring justification. Extending the age limit would align better support with the juveniles' developmental progress. Finally, a standardized informational material could enhance juveniles' understanding, reduce uncertainty, and support a more holistic approach. The area holds a potential for ensuring a safer, more coherent, and sustainable transition to adulthood.

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING 1

2. PROBLEMFELT 2

2.1 DET SOCIALE PROBLEM 2
2.2 RISIKOFAKTORER BLANDT TIDLIGERE ANBRAGTE UNGE 3
2.3 UNGESTØTTE I ET HISTORISK PERSPEKTIV 4
2.4 HVAD ER UNGESTØTTE? 5
2.5 UDFORDRINGER MED PRAKSIS ANVENDELSE AF LOVGIVNINGEN 6

3. PROBLEMFORMULERING 8

3.1 BEGREBSAFKLARING 9
3.1.1 Selvstændig 9
3.1.2 Voksen 10
3.1.3 Positiv udvikling 10
3.1.4 Det produktive menneskesyn 11
3.1.5 Netværk 11

4. VIDENSKABSTEORI 12

4.1 HERMENEUTIKKEN 13
4.1.1 Vores forforståelse 14

5. METODE 14

5.1 KVALITATIV METODE 15
5.2 UDVALG AF INFORMANTER 15
5.2.1 Præsentation af informanter 16
5.3 KVALITATIVT INTERVIEW 18
5.4 INTERVIEW GUIDE 19
5.5 TRANSSKRIPTION 20
5.6 OVERVEJELSER OM INDHENTNING AF DET EMPIRISKE MATERIALE 20
5.7 ABDUKTIV TILGANG 21
5.8 KVALITET 21
5.8.1 Troværdighed 22
5.8.2 Bekræftbarhed 22
5.8.3 Overførbarhed 23
5.9 ANALYSESTRATEGI 23

6. TEORI OG ANVENDELSE 25

6.1. PIERRE BOURDIEUS TEORI 26
6.1.1. Habitus 27
6.1.2 Felt og doxa 27
6.2 JEFFREY ARNETT - EMERGING ADULTHOOD (FREMSPIRENDE VOKSENLIV) 28
6.2.1 Identitetsafprøvning 29
6.2.2 Ustabilitet 29
6.2.3 Selv-fokus 30
6.2.4 In-between 30
6.2.5 Muligheder og optimisme 30
6.3. MICHAEL LIPSKY - STREET LEVEL PERSPEKTIVET 30
6.3.1 Afværgemekanismer 31
6.3.1.1 Rationering 31
6.3.1.2 Prioritering 32
6.4 ANVENDELSE AF TEORI I PROJEKTET 32

7. ANALYSE 34

7.1 DE UNGES OG SOCIALRÅDGIVERNES FORSTÅELSER AF DET SELVSTÆNDIGE VOKSENLIV OG POSITIV UDVIKLING 34
7.1.1. De unges forståelser *34*
7.1.2 Socialrådgivernes forståelser *36*
7.1.3 Selvstændigt voksenliv og positiv udvikling fra de unges perspektiv *38*
7.1.3.1 Unge der er opvokset med stabile rammer 39
7.1.3.2. Unge der har erfaringer med systemet 39
7.1.3.3 Unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser 40
7.1.4 Selvstændigt voksenliv og positiv udvikling fra socialrådgivernes perspektiv *42*
7.1.4.1 Kulturel kapital 43
7.1.4.2 Social kapital 44
7.1.4.3 Økonomisk kapital 45
7.1.5 Delkonklusion *46*
7.2 RAMMERNES BETYDNING FOR FORSTÅELSEN 46
7.2.1 Juridiske rammer *47*
7.2.1.2 Juridiske rammer for planlægning af ungestøtte 47
7.2.2 Organisatoriske rammer *49*
7.2.2.1 Arbejdspres 51
7.2.3 Økonomiske rammer *52*
7.2.4 Delkonklusion *53*
7.3 SAMSPILLET MELLEM DEN UNGE OG SOCIALRÅDGIVEREN 53
7.3.1 Magtpositioner *54*
7.3.2 Inddragelse *56*
7.3.3. Delkonklusion *59*
8. DISKUSSION 60
9. KONKLUSION 63
10. PERSPEKTIVERING 65
10.1 HELHEDSPERSPEKTIV 66
10.2 UNGEPANELETS TANKER OM UDVIKLING AF UNGESTØTTEINDSATSEN 67
11. LITTERATURLISTE 69
11.1 RETSKILDER 74
12. BILAGSLISTE 75

1. Indledning

I dag er det din fødselsdag, hurra, hurra, hurra! Tillykke med de 18 år, du er hermed voksen og skal nu stå på egne ben. På sin 18-års fødselsdag ændrer alt sig, i hvert fald i juridisk forstand. Fra den ene dag til den anden er man myndig og de udsatte unge forventes at kunne træffe egne beslutninger, tage ansvar for sit liv og navigere i et komplekst velfærdssystem (Bengtsson et. al., 2022). Overgangen markerer samtidig et skifte i de unges adgang til hjælp og støtte, hvor der stilles øgede krav til motivation og selvstændighed (Ankestyrelsen, 2022). For unge, der umiddelbart op til det fyldte 18. år har været anbragt eller haft en kontaktperson, kan ungestøtte udgøre et centralt bindeled i overgangen til voksenlivet, hvis støtten vurderes relevant. Ungestøtte, tidligere efterværn, hørte indtil januar 2024 under Serviceloven, men hører nu under Barnets Lov (Iversen et. al., 2024).

Det præsenteres i VIVE rapporten "Efterværn og støtte set fra de unges perspektiv" fra 2022, at mange unge i forbindelse med myndighedsalderen oplever at skulle flytte ud, ofte imod eget ønske, og efterlyser her et bredere fokus på, at overgangen til voksenlivet er en proces, hvor forskellige færdigheder gradvist udvikles og spiller sammen for at skabe selvstændighed (Bengtsson et. al., 2022). De unge i undersøgelsen giver udtryk for, at kravene til ungestøtte ofte opleves som uklare og giver for mange ikke mening i forhold til deres faktiske behov (Bengtsson et. al., 2022). De forventes i højere grad at kunne tage vare på sig selv, hvilket opleves som udfordrende. Samtidig oplever de, at kravene til både selvindsigt og selvstændighed er store, ligesom der stilles krav og forventninger, som ikke automatisk stilles til andre jævnaldrende, hvilket gør, at de føler sig anderledes (Bengtsson et. al., 2022). Kommunikationen og relationen mellem unge og socialrådgivere udfordres ofte af manglende kendskab til hinanden, og flere oplever, at beslutninger træffes uden deres involvering. Usikkerhed omkring berettigelse til ungestøtte, socialrådgiverens krav og rettigheder bidrager til oplevelsen af manglende gennemsigtighed, særligt når støtten ophører (Bengtsson et. al., 2022).
På den baggrund rejser projektet en central problemstilling om, hvordan ungestøtte kan forstås og tilrettelægges i spændingsfeltet mellem lovgivningens krav om selvstændighed og unges faktiske forudsætninger i overgangen til voksenlivet.

2. Problemfelt

Overgangen til et selvstændigt voksenliv er for mange unge en kompleks proces, der rækker ud over den formelle myndighedsalder. Særligt unge i sårbare positioner kan have behov for støtte i denne overgang, men ungestøtte er samtidig præget af forskellige forståelser af, hvad selvstændighed indebærer, og hvornår en ung vurderes klar til at stå på egne ben. I det følgende afsnit redegøres der for udvalgte problematikker, der har betydning for forståelsen af selvstændighed i mødet mellem de unge og socialrådgiverne.

2.1 Det sociale problem

Vi ser at der i arbejdet med ungestøtte kan opstå forskellige forståelser af det selvstændige voksenliv mellem socialrådgiverne og de unge, der modtager ungestøtte. Vi vil i projektet undersøge, hvorvidt de forskellige forståelser påvirker samspillet og dermed samarbejdet mellem den unge og socialrådgiveren. Vi ved fra praksis, at et godt samarbejde mellem socialrådgiver og borger er afgørende for effekten af støtten, hvorfor vi finder det relevant at redegøre for de sociale problemer, der kan opstå, hvis den unge ikke får det optimale udbytte af støtten. Vores projekt tager udgangspunkt i Peter Bundesens definition af et socialt problem, som defineres, som værende ”*[...] en oplevet, uønsket social livssituation, som der er en udbredt opfattelse om, at politiske institutioner har et ansvar for at afhjælpe”* (Bundesen, 2015, s. 27). I dette projekt rettes fokus mod, hvordan forskellige forståelser af det selvstændige voksenliv skabes og positioneres i mødet mellem de unge og socialrådgiverne. Derudover hvordan en øget forståelse for de forskellige forståelser af selvstændighed kan bidrage til, at afhjælpe de problematikker der opstår i samspillet, og derved påvirker samarbejdet mellem den unge og socialrådgiveren. Det fremgår af VIVEs temaside om ungestøtte at;

> *“Forskning viser gennemgående, at unge, der tidligere har været anbragt, klarer sig dårligere, end ikke-anbragte unge [...]”* ligesom at *“[...] intentionen med ungestøtten er at støtte unge, der som følge af deres opvækst står i en udsat position og ofte har dårligere forudsætninger for at klare sig selv i overgangen til et selvstændigt voksenliv med uddannelse, beskæftigelse og bolig”* (Iversen, u.å.).

Det er med udgangspunkt i ovennævnte problematik, at ungestøtte skal bidrage til den gode overgang til voksenlivet (Iversen, u.å.). Ungestøtte skal fungere som en hjælpende hånd, der sikrer at de unge,

der modtager støtten, får mulighed for at stå på lige fod med andre jævnaldrende unge. Det er nemlig ikke givet, at de har det samme udgangspunkt eller de samme forudsætninger som deres jævnaldrende (Iversen, u.å). Hvor selvstændige de unge er, afhænger af den enkeltes situation og kontekst. Der kan derfor være forskellige forståelser af, hvad det vil sige at være selvstændig, både indbyrdes blandt de unge og mellem den unge og socialrådgiveren. Det fremgår af VIVEs rapport at;

> *"De unge fremhæver, at der i forståelsen af selvstændighed fra systemets side er særlig fokus på deres praktiske færdigheder, men de unge selv oplever, at det at kunne tage vare på sig selv og ens fremtid i lige så høj grad handler om sociale færdigheder og psykisk trivsel"* (Bengtsson, et. al., 2022, s. 8).

På denne baggrund ønsker vi at undersøge, hvordan de unges og socialrådgivernes forståelse af det selvstændige voksenliv adskiller og ligner hinanden. Formålet er at opnå en dybere forståelse af, hvordan forskellige forståelser af selvstændighed påvirker samspillet mellem de unge og socialrådgiverne og dermed overgangen fra ungdom til voksenliv.

2.2 Risikofaktorer blandt tidligere anbragte unge

I Social og indenrigsministeriets rapport "Velfærdspolitisk analyse - hvordan klarer anbragte unge sig som voksne?" fra 2020 fremgår det at unge, der tidligere har været anbragt, klarer sig markant dårligere end andre unge i overgangen til voksenlivet (Social og indenrigsministeriet, 2020). Rapporten fremhæver, at mange unge har vanskeligt ved at opnå samme livsvilkår som jævnaldrende, der ikke har været anbragt særligt på parametrene uddannelse og beskæftigelse (Social og indenrigsministeriet, 2020). Uddannelsesniveauet blandt tidligere anbragte unge, i alderen 25-29 år, er markant lavere end for øvrige unge, hvor ca. 50-60 pct. af de tidligere anbragte har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, hvoraf det kun er gældende for 16 pct. af de øvrige unge (Social og indenrigsministeriet, 2020). I 2018 så man yderligere en klar sammenhæng mellem tidlig anbringelse og lavere tilknytning til arbejdsmarkedet. Blandt de 25-29-årige tidligere anbragte, modtager en langt større andel kontanthjælp som primær forsørgelse sammenlignet med jævnaldrende. For unge der blev anbragt som spædbørn, udgør andelen ca. 21 pct., mens den for dem, der blev anbragt som 15-17-årige, ligger på omkring 25 pct. (Social og indenrigsministeriet, 2020).

Yderligere viser Social-, Bolig- og Ældreministeriets rapport "Velfærdspolitisk Analyse: Unge uden uddannelse og job - udsathed og mobilitet" fra 2024, at særligt unge der er eller har været anbragt uden for hjemmet, er i stor risiko for at forblive fastlåst i situationen uden uddannelse og beskæftigelse (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2024). Tallene viser, at 47 pct. af de unge uden uddannelse og beskæftigelse har modtaget en forebyggende indsats før de fyldte 18 år, og at 15 pct. tidligere har været anbragt uden for hjemmet (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2024). Det betyder blandt andet, at anbringelser er over seks gange så hyppigt forekommende blandt unge uden uddannelse og beskæftigelse i forhold til øvrige unge (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2024). Det er relevant at nævne at det ikke er anbringelsen i sig selv, der øger risikoen for at stå uden uddannelse og beskæftigelse, men derimod at anbragte børn og unge kommer fra meget udsatte hjem, hvor de selv ofte har massive sociale eller psykiske problemer (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2024). Det er disse faktorer, der blandt andet har betydning for, hvordan unge klarer sig i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, 2024).

De ovennævnte rapporter bidrager til vores forståelse af, at der eksisterer et samfundsproblem i forhold til tidligere anbragte unge, særligt når det gælder uddannelse og beskæftigelse. Vi ønsker at undersøge, hvordan forskellige forståelser af selvstændighed mellem de unge og socialrådgiverne kan have en indvirkning på de unges fremtid. Herunder hvordan et godt samspil mellem den unge og socialrådgiveren bidrager til et godt samarbejde. Dette kan styrke den unges mulighed for at profitere af støtten og dermed have mulighed for at opnå uddannelse eller beskæftigelse.

2.3 Ungestøtte i et historisk perspektiv

Efterværn blev et kendt begreb i Danmark tilbage i 1960'erne på døgnanbringelsesområdet, hvor man tilbød særlig støtte til unge, der havde været døgnanbragte (Jones & Jensen, 2019). I starten af 00'erne, blev der indført en række bestemmelser i Serviceloven, der gav kommunerne hjemmel til at bevilge efterværn primært til unge, der havde været døgnanbragte til deres fyldte 18. år, hvis den unge opfyldte en række kriterier (Jones & Jensen, 2019). I 2021 blev regeringen og et bredt politisk flertal enige om reformen Børnene Først (Social- og Boligministeriet, 2021). Med denne reform blev der indført en ny hovedlov i Danmark, Barnets lov (BL), som trådte i kraft den 1. januar 2024. Indtil da var alle regler om børn og unge samlet i Serviceloven. Formålet med Barnets Lov er at forebygge sociale problemer ved at tilbyde børn, unge og deres familier rådgivning og støtte, samt sikre børn med særlige behov samme muligheder for omsorg, udvikling og et selvstændigt voksenliv som jævnaldrende jf. BL § 1-

2. Med overgangen fra Serviceloven til Barnets Lov har flere bestemmelser fået en revideret ordlyd, herunder efterværn, som nu betegnes som ungestøtte. Der er ikke sket ændringer af ungestøtte paragraffens indhold, men ændringen af ordlyden er for at gøre op med det stigmatiserende sprogbrug, for at børn og unge ikke føler sig som problemer der skal løses (Dynesen, 2023). I projektet anvender vi betegnelsen ungestøtte, da dette er den nuværende gældende betegnelse for støtten.

2.4 Hvad er ungestøtte?

Ungestøtte er et tilbud om støtte, der kan bevilges til unge i målgruppen 18-22 år og skal bidrage til en god overgang til det selvstændige voksenliv jf. BL §113-114. Paragraffen kan læses i nedenstående lovboks.

Ungestøtte skal tilbydes, når det vurderes at være af væsentlig betydning for den unges behov og udvikling. Vi har valgt ikke at beskæftige os med unge, der har en betydelig og varig fysisk- og eller psykisk funktionsnedsættelse. Denne afgrænsning er foretaget, da projektets fokus er rettet mod forståelser, og inddragelsen af fysiske og psykiske funktionsnedsættelser ville tilføre en yderligere kompleksitet, som det ikke er muligt at behandle fyldestgørende inden for rammerne af et bachelorprojekt. Målgruppen for ungestøtte, består af sårbare unge, som kan opleve udfordringer i overgangen til et selvstændigt voksenliv. Derudover er det unge, der har været anbragt eller har haft kontaktperson frem til det 18. år, som kan modtage ungestøtte (Social- og Boligministeriet, u.å.). Mange i målgruppen har ikke et stabilt netværk, hvilket kan gøre det vanskeligt at opbygge sociale relationer og etablere sig i uddannelse eller beskæftigelse, og dette har betydning for at nogle af disse unge lever på kanten af samfundet (Iversen, u.å.).

Det er op til den enkelte socialrådgiver at foretage en individuel vurdering af, om den unge er i målgruppen for ungestøtte. Den individuelle vurdering indebærer en markant grad af socialfagligt skøn, og dermed bliver det den enkelte socialrådgiveres ansvar at vurdere, hvornår hjælpen er væsentlig for den unges behov jf. Vejledning om ungestøtte efter barnets lov.

Lov Boks om ungestøtte

§ 113. Kommunalbestyrelsen skal med samtykke fra den unge tilbyde indsatser efter §§ 114 og 116 til unge i alderen fra 18 til 22 år, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, herunder på grund af negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Stk. 2. Indsatsen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse, herunder have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig.

§ 114. For en ung, der er eller var anbragt uden for hjemmet på et anbringelsessted efter reglerne i kapitel 5 i denne lov eller efter § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om følgende:

At opretholde et døgnophold, jf. §§ 46 eller 47, på et anbringelsessted, jf. §43

At udpege en fast kontaktperson for den unge, jf. § 32, stk. 1, nr. 3.

At etablere en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted.

At tildele andre former for støtte, der har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge.

2.5 Udfordringer med praksis anvendelse af lovgivningen

I Ankestyrelsens rapport "Indsatser i overgangen til voksenlivet - For unge i udsatte positioner" fra april 2022 peger fagprofessionelle på, at ungestøtte bestemmelsens ordlyd kan være udfordrende at anvende konkret i praksis (Ankestyrelsen, 2022).

Før den unge får tilbudt ungestøtte skal den unges opholdskommune senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. træffe afgørelse om, hvorvidt den unge skal tilbydes ungestøtteindsatser jf. BL §111. Det samme gælder for opretholdelse af en kontaktperson. Vurderingen af om en ung er i målgruppe for ungestøtte tager udgangspunkt i fire elementer; indsatsen forud for ungestøtte, den unges alder, behov for støtte i overgangen til voksenlivet og den unges udviklingspotentiale (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a). Det fremgår af Håndbog om Barnets Lov, at " *[...] ungestøtte tilbydes, når det må anses for at være af væsentlig betydning for den unges behov for støtte [...]*", samtidig med, at der "*skal være udsigt til en positiv udvikling*" (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a, s. 172). Baseret

på Håndbog om Barnets Lov og Ankestyrelsens rapport er det vores opfattelse, at ordlyden af ungestøtte bestemmelsen og den tilhørende vejledning fremstår relativt vag og upræcis (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a; Ankestyrelsen, 2022). I Ankestyrelsens rapport fremgår det, at man i praksis ofte tolker vurderingen af en positiv udvikling i forhold til den unges mulighed for at gennemføre uddannelse eller opnå beskæftigelse, hvilket kan indsnævre forståelsen af, hvilke udviklingspotentialer der vægtes højere end andre (Ankestyrelsen, 2022).
Dette kan undre os, da vi af erfaring fra praktikken oplevede, at der er et stort fokus på praktiske færdigheder i relation til et selvstændigt voksenliv. Dette er eksempelvis i forbindelse med at mange unge står over for at skulle flytte i egen bolig og dermed skal lære at varetage dagligdags opgaver som rengøring, struktur i hverdagen og ansvar for egen bolig. En socialrådgiver fra Guldborgsund Kommune fremhæver at der ønskes mere tydelighed i lovgivningen i forhold til hvordan udviklingspotentialet af de unge skal defineres;

> "*I virkeligheden kunne vi godt tænke os, at man gik mere ind i lovgivningsteksten og bekendtgørelserne og faktisk beskrev, hvad progressionsgrundlaget skal ligge op ad. Fordi lige nu ligger det op ad nogle meget konkrete ting - er du i uddannelse eller i arbejde?*" (Ankestyrelsen, 2022, s. 47).

Samtidig fremhæver en leder i Lolland Kommune, at "*Det med udviklingspotentiale er jo også et meget, meget fluffy ord. Det kommer meget an på, hvordan vi tolker det [...]"* (Ankestyrelsen, 2022, s. 48), hvilket gør vurderingen subjektiv og afhængig af den enkelte socialrådgivers socialfaglige skøn (Ankestyrelsen, 2022). Denne uklarhed i ordlyden giver anledning til undren over, hvordan vurderinger af udviklingspotentiale og selvstændighed konkret fortolkes og omsættes i praksis. Den relativt åbne og til tider fluffy ordlyd peger på et stort skønsmæssigt råderum for socialrådgiveren, hvor forståelsen af centrale begreber kan variere, og hvor både faglige skøn og kontekstuelle forhold kan få betydning.

2.6 Menneskesyn og forståelse af selvstændighed

I BL §113 stk. 2 omhandlende ungestøtte fremgår det, at indsatsen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse, herunder have fokus på at understøtte uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold. Denne formulering er politisk bestemt, og synes at lægge sig tæt op ad det produktive menneskesyn (Nissen et. al., 2018).

Det produktive menneskesyn defineres som et menneske, der kan *"[...] forholde sig aktivt, skabende, forandrings- og udviklingsorienteret til sig selv og verden, herunder andre mennesker [...]*" (Nissen et. al., 2018, s. 11-12). I relation til projektet forstår vi det selvstændige menneske ud fra det produktive menneskesyn, hvilket er styrende for vores tilgang til arbejdet med forståelser af det selvstændige voksenliv. Vi er opmærksomme på, at der ikke findes én sandhed om hvad mennesker er, og hvordan mennesket bør leve, og derudover at menneskesyn skal forstås ud fra en kontekstuel- og social forståelse (Nissen et. al., 2018). På samme måde ser vi at socialrådgiverne og de unge, der modtager ungestøtte, forstår det selvstændige voksenliv forskelligt (Bengtsson et. al., 2022).

I rapporten "Efterværn og støtte set fra de unges perspektiv" fra 2022 fremgår det, at de unge oplever, at systemet forstår selvstændighed primært som praktiske færdigheder, mens de selv ser det som tæt forbundet med sociale kompetencer og trivsel. De mener, at systemet overser, at overgangen til voksenlivet er en proces, hvor forskellige færdigheder og livssituationer spiller sammen. Systemets krav om hurtig progression og målopfyldelse kommer ofte til at overskygge de unges egne perspektiver (Bengtsson et. al., 2022).

Når man som socialrådgiver arbejder med unge i målgruppen for ungestøtte, bliver det centralt at reflektere over, hvordan man forstår de unge, og hvordan ens menneskesyn præger denne forståelse. Socialrådgiverens måde at forholde sig til mennesker på hænger tæt sammen med etisk refleksion over, hvad et menneske er, og hvad der forstås som det gode liv (Nissen et. al., 2018).

3. Problemformulering

I det følgende undersøges, hvordan unge og socialrådgivere forstår begrebet det selvstændige voksenliv, og hvordan disse forståelser både adskiller og ligner hinanden. Samtidig belyses, hvordan rammerne påvirker disse forståelser. Derudover arbejdes der med samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i de møder, der finder sted i forbindelse med ungestøtteindsatsen.

Dette fører os frem til problemformuleringen som lyder således:

> **Hvordan adskiller og ligner de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling hinanden, og hvordan påvirker både rammerne og disse forståelser samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i mødet?**

3.1 Begrebsafklaring

I det følgende afsnit redegøres der for nogle af de gennemgående begreber, som indgår i projektet. Afsnittet skal bidrage til at læseren får et kendskab til vores forståelse af de centrale begreber og hvordan de anvendes i relation til projektet.

3.1.1 Selvstændig

Det fremgår i Håndbog om Barnets Lov, at "*[...] der kan ikke stilles krav om, at den unge skal være helt selvhjulpen, når den unge fylder 23 år. Her kan den unge fortsat have behov for støtte.*" (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a, s. 172). Ungestøtte paragraffen bevilliges med henblik på, at den unge skal støttes mod at kunne navigere i et selvstændigt voksenliv. I denne hensigt er det relevant at skelne mellem ordene selvstændig og selvhjulpen, som er to ord, der betydningsmæssigt har en lille men væsentlig forskel.

Ifølge Den Danske Ordbog betyder **selvstændig** at være "*i stand til at tænke og handle uafhængigt af råd, vejledning, forbilleder eller anden hjælp udefra*" (Den Danske Ordbog, u.å., a). Dorthe Birkmose, cand.psych. fra Århus Universitet i 2001 med speciale i manglende erkendelse, påpeger at der er forskel på at være selvhjulpen og at klare sig selv, og at være selvstændig og kunne tænke selv (Birkmose, u.å). Et menneske kan godt være selvstændig i tanken, men stadig have behov for støtte for at kunne fungere i hverdagen. Ifølge Den Danske Ordbog betyder **selvhjulpen** at være *"i stand til at klare sig selv uden andres hjælp"* (Den Danske Ordbog, u.å., b). Den unge kan dog være mere eller mindre selvhjulpen, men graden afhænger af kontekst, støttebehov og udviklingsniveau.

Når vi i projektet anvender begrebet selvstændig, så er det med den forståelse, at den unge har en evne til at tænke selv, reflektere og træffe egne valg, også om man fortsat har behov for støtte i hverdagen. Et selvstændigt voksenliv skal i relation til projektet forstås som en tilstand, hvor den unge gradvist opnår evnen til at tage ansvar for sit eget liv, træffe beslutninger og navigere i hverdagen på egne præmisser. Det handler ikke kun om økonomisk uafhængighed eller praktiske færdigheder, men også om identitet og deltagelse i sociale og samfundsmæssige fællesskaber.

3.1.2 Voksen

På baggrund af de foregående beskrivelser fremstår overgangen til et selvstændigt voksenliv som en kompleks situation for de unge. Vi finder det relevant at konkretisere, hvad der menes når vi i projektet anvender begrebet voksen. I Den Danske Ordbog er en **voksen** defineret som et menneske, der er "*fuldt udvokset eller udviklet*" (Den Danske Ordbog, u.å., c). Definitionen fra den danske ordbog henviser til, at det er et menneske, der er fuldt udviklet, hvortil forskning viser, at hjernen først er fuldt udviklet midt i 20'erne (Kristensen, 2018). Derudover er der nogle faktorer, der har indvirkning på, hvordan vi forstår begrebet at være voksen. I Danmark er man juridisk voksen, når man fylder 18 år, hvilket betyder at man får fuld selvbestemmelse over eget liv (Folketinget, u.å.). Yderligere fremgår det af Håndbog om Barnets Lov, at man ved, det fyldte 18. år betragtes som voksen, hvilket indebærer et øget ansvar for at træffe egne beslutninger (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a). Samtidig forventes den unge allerede i tiden op til det 18. år at forholde sig til en række nye eller forandrede livsomstændigheder, herunder uddannelse, beskæftigelse, bolig- og sociale forhold (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a).

Når vi i projektet anvender betegnelsen voksen, så er det med henblik på at den unge er fyldt 18 år og at overgangen til voksenlivet således ikke udelukkende kan forstås ud fra den juridiske myndighedsalder, men også må ses i relation til den unges gradvise udvikling af modenhed, handleevne og evne til at navigere i nye krav og forpligtelser.

3.1.3 Positiv udvikling

Det fremgår i Håndbog om Barnets Lov, at " *der skal være udsigt til en positiv udvikling*" før der kan bevilliges ungestøtte (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a, s. 172). Ved vurderingen af, om der er udsigt til, at der kan skabes en positiv udvikling, skal der være et fremadrettet fokus på den unges livssituation og evne til at leve en selvstændig tilværelse (Socialstyrelsen, 2019).
Begrebet positiv udvikling, kan som fremhævet i problemfeltet være et fluffy begreb (Ankestyrelsen, 2022). Ifølge den danske ordbog defineres udvikling som en " *proces hvor noget eller nogen gradvis forandres, ofte hen imod et højere, mere fuldkomment stade*" (Den Danske Ordbog, u.å., d). Når vi i projektet anvender begrebet positiv udvikling, henviser vi til, at den unge er i en proces, hvor eksempelvis selvstændigheden øges. Den positive udvikling kan komme til udtryk forskelligt i målgruppen afhængigt af den unges udgangspunkt og ressourcer.

Vi ser at begrebet positiv udvikling fra socialrådgiverens synsvinkel er et meget nuanceret begreb, der åbner op for socialrådgiverens evne til at bruge det socialfaglige skøn. Når vi taler om positiv udvikling fra et socialfagligt perspektiv, skal denne anskues som en proces frem for et endeligt mål, hvor udvikling forstås som noget, der udfolder sig over tid, og hvor også mindre skridt anerkendes som betydningsfulde tegn på progression.

3.1.4 Det produktive menneskesyn

Som beskrevet i problemfeltet, ser vi at ungestøtte paragraffen læner sig op ad forståelsen af det produktive menneske, hvor der er fokus på uddannelse og beskæftigelse, hvortil det er væsentligt at forstå hvad det produktive menneskesyn er.

Det fremgår af bogen Menneskesyn i Socialt Arbejde, at det produktive menneskesyn defineres som et menneske, der kan *"[...] forholde sig aktivt, skabende, forandrings- og udviklingsorienteret til sig selv og verden, herunder andre mennesker [...]*" (Nissen et. al., 2018, s. 11-12). Vi forstår det selvstændige menneske ud fra det produktive menneskesyn, hvilket er styrende for vores tilgang til arbejdet med forståelser af det selvstændige voksenliv. For læseren er det centralt at forstå dette, fordi menneskesynet danner grundlag for de forventninger og krav, der stilles til unge i overgangen til voksenlivet.

3.1.5 Netværk

I bogen Menneskesyn i Socialt Arbejde, beskrives mennesket som grundlæggende socialt og relationelt, idet det forstås som et væsen, der har behov for relationer, omsorg og tilknytning for at kunne udvikle sig og fungere i hverdagen (Nissen et. al., 2018). Ifølge denne forståelse er mennesket ikke isoleret, men formes og udvikles i samspil med andre. Sociale netværk spiller derfor en central rolle, da de kan understøtte individets mulighed for at tage aktivt del i eget liv og træffe meningsfulde valg. For personer, der befinder sig i en udsat livssituation, kan netværk fungere som et vigtigt redskab, der bidrager til støtte, stabilitet og retning i livet. Samtidig betragtes netværk også som et mål i sig selv, da deltagelse i sociale fællesskaber er en væsentlig del af det gode liv. Gennem relationer og netværk kan trivsel styrkes, blandt andet ved at mindske ensomhed og skabe oplevelser af tilhørsforhold og mening (Nissen et. al., 2018). Når vi i projektet fremhæver betydningen af de unges netværk, er det netop ovenstående forståelse om netværk, vi henviser til. Et stærkt netværk er en grundlæggende forudsætning for, at de unge kan udvikle sig til selvstændige voksne, der kan håndtere deres egen livssituation.

4. Videnskabsteori

I dette afsnit redegøres der for projektets videnskabsteoretiske tilgang, som danner grundlag for, hvordan vi opfatter, undersøger og producerer viden i projektet. Videnskabsteori beskæftiger sig med spørgsmål om, hvad der anses som gyldig viden, hvordan sandhed kan forstås, og hvordan verden kan undersøges (Christensen et. al., 2021). I projektet anvender vi den videnskabsteoretiske tilgang til at skabe et reflekteret og begrundet afsæt for vores valg af metoder, analyser og konklusioner. Det betyder, at videnskabsteorien ikke kun fungerer som baggrundsforståelse, men aktivt anvendes til at begrunde, hvorfor vi vælger bestemte perspektiver frem for andre, og hvordan vi forstår og tolker vores empiri (Ringø & Christensen, 2022). Den videnskabsteoretiske tilgang skal bidrage til at se mønstre og tendenser i vores empiri, og dermed styrke vores analytiske blik og kritiske refleksion i projektarbejdet (Ringø & Christensen, 2022). Den videnskabsteoretiske tilgang fungerer som et redskab til at kvalificere til- og fravalg, hvilket sikrer, at vores argumentation bliver fagligt funderet og sammenhængende gennem hele projektet (Ringø & Christensen, 2022). Derudover ser vi videnskabsteorien som en integreret del af socialt arbejde, hvor forskellige vidensformer, perspektiver og forståelser hele tiden mødes og skal bringes i spil (Ringø & Christensen, 2022). Overordnet findes der tre hovedretninger inden for videnskaben; naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora. De forskellige fag har forskellige opfattelser, som hviler på den ontologi og epistemologi som de hver især har (Ringø & Christensen, 2022). Ontologi forstås som synet på den virkelighed, der undersøges, og epistemologi kan forstås som refleksioner over, hvad viden er, og hvordan man skaber viden om fænomenet (Ringø & Christensen, 2022).

Vi tager i projektet afsæt i de humanistiske grundantagelser, da vi i vores problemformulering har fokus på de unges og socialrådgiverens forståelser af positiv udvikling og det selvstændige voksenliv. Humaniora ser virkeligheden som mangfoldig, og denne kan undersøges, men ikke måles og vejes. Viden forstås dermed ikke som absolut, men som noget, der opstår i og af konkrete sociale og kulturelle kontekster. En forståelse produceret ét sted kan derfor ikke uden videre overføres direkte til en anden sammenhæng (Sonne-Ragans, 2022). I projektet, giver humaniora det overordnede afsæt, hvortil vi vælger at gøre brug af hermeneutikken, som bidrager med en metodisk ramme for hvordan vi kan arbejde systematisk med den viden vi indhenter, når vi undersøger hvordan unge og socialrådgivere hver især forstår det selvstændige voksenliv (Sonne-Ragans, 2022).

4.1 Hermeneutikken

For at opnå en større indsigt i, hvordan de unges og socialrådgivernes forståelser af positiv udvikling og det selvstændige voksenliv adskiller og ligner hinanden, anvender vi hermeneutikken som videnskabsteoretisk tilgang i projektet. Hermeneutik betyder fortolkningslære, og vi tager udgangspunkt i Hans-Georg Gadamer og hans syn på, hvordan enhver forståelse er en fortolkning ud fra en persons situation og vedkommendes forståelseshorisont (Guldager, 2015).

Hermeneutikken har en epistemologi, hvor man arbejder med fortolkning og vekselvirkning mellem de enkeltdele, man har adgang til i undersøgelsen og den samlede helhed, man forsøger at beskrive (Christensen et. al., 2021). Hermeneutikkens ontologi er, at vi aldrig møder eller forstår verden forudsætningsløst. Vi befinder os derfor i en fortolkende verden, som man som forsker skal forholde sig til (Christensen et. al., 2021). Som sociale aktører er vi altid i gang med fortolkningsprocesser og vi skal derfor altid forholde os til en verden der allerede er fortolket af andre. Vi vil altid forstå ny viden på baggrund af det vi allerede ved, og vi trækker derfor altid på vores forforståelse (Christensen et. al., 2021). Forforståelse handler altså om den forståelse eller viden vi møder det fænomen med, som vi undersøger og udgør derfor grundlaget for vores fortolkningsproces (Christensen et. al., 2021).

I projektet anvender vi den hermeneutiske cirkel, som er fortolkningens proces, hvor vi bevæger os mellem undersøgelsens enkelte dele og den samlede helhed (Christensen et. al., 2021). Fænomenets dele og helhed er gensidigt afhængige. Det er derfor vigtigt at definere, hvad der er dele og hvad der er helhed (Christensen et. al., 2021). I vores projekt er delene de citater og temaer vi udvælger fra vores interview, som yderligere tolkes gennem udvalgt teori. Vi forstår helheden, som værende vores samlede forståelse af ungestøtteindsatsen og fortolkninger af de samlede udsagn, vores informanter har om selvstændighed og positiv udvikling (Christensen et. al., 2021). Vi tolker delene ud fra vores forståelse af helheden, men samtidig justeres vores forståelse af helheden, når vi lærer mere om delene (Christensen et. al., 2021).

Ved at anvende den hermeneutiske cirkel ønsker vi at opnå en horisontsammensmeltning, hvor vi bevæger os tættere på at forstå informanternes perspektiver og den kontekst, deres forståelser udspringer af (Ringø & Christensen, 2022). Horisontsammensmeltning sker når forskellige forståelseshorisonter indgår i dialog med hinanden og derved ændres. Vekslen mellem del og helhed står dermed centralt i erkendelsesprocesserne mod horisontsammensmeltningen (Christensen et. al., 2021).

4.1.1 Vores forforståelse

Som tidligere nævnt tager hermeneutikken udgangspunkt i, at der i forskningen altid eksisterer en forforståelse som har betydning for, hvad der forskes i, og hvordan det håndteres (Guldager, 2015). Forud for projektet havde vi en forforståelse om, at de unge ikke har den samme forståelse af det selvstændige voksenliv, som socialrådgiverne har. Vi havde en hypotese om, at socialrådgiverne i deres forståelse af det selvstændige voksenliv er påvirket af de rammer, som de arbejder under. Ydermere havde vi en påstand om, at den unge i højere grad er fokuseret på at kunne bo alene og blive uafhængig af kommunen end at påbegynde uddannelse eller være i beskæftigelse.

Vores interesse for området udspringer af erfaringer fra vores praktik og undervisning på socialrådgiveruddannelsen. Vi havde på modul 5 "Socialt arbejde med udsatte børn og unge, samt børn og unge med handicap og deres familier ", meget fokus på, hvordan de unge er i større risiko for udsathed i voksenlivet ved at have haft en indgribende indsats ved kommunen. På modul 6 "Socialt arbejdes organisering og praksis", beskæftigede vi os med henholdsvis Aalborg Kommune og Randers Kommune, hvor der var fokus på, hvordan de organisatoriske, økonomiske, juridiske og politiske rammer havde en betydning for en social problemstilling. Vi blev herigennem nysgerrige på hvilken påvirkning disse rammer har på socialrådgiverens forståelse af det selvstændige voksenliv og deres arbejde med ungestøtte. Vi er blevet nysgerrige på at inddrage de unges forståelse af det selvstændige voksenliv, da inddragelse er et større fokuspunkt efter indførelsen af Barnets Lov, ligesom vi forud for projektet stødte på VIVE-rapporten, "Efterværn og støtte set fra de unges perspektiv", hvor det fremgik, at mange unge som har været en del af systemet, ikke følte sig voksen på trods af det fyldte 18. år (Bengtsson et al., 2022). Dette skabte for os en antagelse om, at unge har en anden forståelse af det selvstændige voksenliv end socialrådgiverne.

5. Metode

I følgende afsnit vil vi præsentere læseren for projektets metode. Først redegør vi for den kvalitative metode, som danner grundlag for undersøgelsen, samt for udvalget af informanter. Dernæst beskriver vi vores overvejelser om det empiriske materiale. Vi gennemgår udarbejdelsen af interviewguiden, og processen omkring transskriptionen af interviewene. Efterfølgende præsenterer vi vores kodnings- og analysestrategi, hvor vi redegør for, hvordan materialet er bearbejdet og fortolket. Afslutningsvis præsenteres vores overvejelser om, hvordan vi sikrer kvaliteten af projektet, samt en refleksion over den abduktive tilgang, som har præget vores analyseproces.

5.1 Kvalitativ metode

I projektet benytter vi den kvalitative metode til at indsamle empiri, der er relevant for vores problemstilling. Vi har valgt at anvende den kvalitative metode, da den kan bidrage til at undersøge processer og mening, som ikke kan måles i kvantitet og hyppighed (Kvale & Brinkmann, 2015). Den kvalitative metode karakteriseres ved, at vi som undersøgere sigter efter en forståelse af virkeligheden, der baseres på informanternes egne forståelser af deres livssituation (Kvale & Brinkmann, 2015). Med den kvalitative metode er det muligt at indsamle større mængder af viden, ved at fordybe undersøgelsen i få personer, der efterfølgende kan beskrives i tekstform (Thagaard, 2010). Vi søger med den kvalitative metode at indhente viden om de unges og socialrådgivernes oplevelser og erfaringer i relation til ungestøtte, som den kvalitative metode er velegnet til (Engen et al., 2022). Derudover sigter vi med anvendelse af den kvalitative metode at skabe en forståelse for de ligheder og forskelle der findes i de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv, med inddragelse af positiv udvikling, og samtidig forstå hvordan rammerne spiller ind på disse forståelser (Engen et al., 2022).

5.2 Udvalg af informanter

Vi har i opstarten af projektet gjort os overvejelser om hvilke informanter, der kan være med til at besvare vores problemformulering. I vores problemformulering lægger vi op til, at der skal udvælges fagprofessionelle og unge, der modtager ungestøtte, som informanter.

Vi har i arbejdet med projektet gjort os nogle konkrete overvejelser om, hvordan vores professionelle netværk kan anvendes, for hurtigt at komme i kontakt med socialrådgivere, der beskæftiger sig med ungestøtte. I den forbindelse har vi gjort brug af bekvemmelighedsudvælgelse, hvor vi har udvalgt informanter, der har været mulige for os at få adgang til (Ingemann et al., 2018). Forud for udarbejdelsen af vores interviews har vi gjort os nogle overvejelser om, hvor mange informanter det er nødvendigt at interviewe for at kunne undersøge vores problemformulering. Vi er opmærksomme på, at den begrænsede tidsperiode samt de tilgængelige ressourcer i nogen grad kan udgøre en barriere for opnåelsen af et mætningspunkt (Ingemann et al., 2018). Vi er derfor bevidste om, at det ikke er antallet af interviews, men den viden og den dybde, vi får ud af de pågældende interviews, der er afgørende for projektets kvalitet (Ingemann et al., 2018).

Vi kontaktede henholdsvis Aalborg Kommune og Frederikshavn Kommune både via mail og telefonisk henvendelse. Ud fra denne kontakt har vi gennemført interviews med to socialrådgivere, der

arbejder i Den Kommunale Ungeindsats (KUI) i Frederikshavn Kommune, en socialrådgiver, der arbejder i en familiegruppe i Aalborg Kommune, samt en leder i en Familiegruppe i Aalborg Kommune. Alle informanter er uddannet som socialrådgivere, og beskæftiger sig dagligt med ungestøtte.

Vi har været opsøgende for at finde unge, der modtager ungestøtte, og vi har forsøgt at skabe kontakt på flere måder. Som udgangspunkt, havde vi ikke kendskab til de unge, vi har interviewet, og det er derfor tilfældig udvælgelse (Ingemann et al., 2018). Vi havde dog kendskab til den ene unge gennem privat netværk. Denne unge blev 17 år i december 2025, hvor interviewet blev lavet i november, men vi vurderede, at hun var relevant at tage med, selvom hun ikke var i vores målgruppe. Hun var en af de første informanter, vi fik kontakt med, og da vi ville sikre os at have de unges stemme med, vurderede vi at hendes perspektiver også kunne bidrage til vores projekt.

Vi har lavet et opslag i en Facebook gruppe kaldet ”Anbragte der gerne vil dele erfaringer med journalister, studerende osv.” hvor vi har fået kontakt til tre unge. Vi fik kontakt til en ung, men denne responderede ikke på vores henvendelser, da vi skulle aftale tidspunkt for interview. De to andre unge, vi fik kontakt til, er henholdsvis 19 år og 21 år, og modtager på interview tidspunktet begge ungestøtte. Derudover har vi kontaktet Baglandet Aalborg, som er et frivilligt fællesskab for unge mellem 17 og 23 år, der har erfaring med at være anbragt (Baglandet Ung, u.å.). Vi fik kontakt til en leder, som har sat os i kontakt med deres ungestøttegruppe. Herigennem fik vi kontakt til en dreng på 22 år og en pige på 21 år, som gerne ville medvirke i vores interview.

Vi har gjort os nogle etiske overvejelser om udvælgelse af informanter. To af os har tilknytning til Aalborg Kommune, da det er vores arbejdsplads, og en af os har tilknytning til Frederikshavn Kommune, da hun var i praktik der. Vi kommer derfor til at interviewe tidligere og nuværende kollegaer. Den, der agerer som primær interviewer, er den med mindst tilknytning til informanterne.

5.2.1 Præsentation af informanter

I det følgende afsnit præsenterer vi vores informanter, da vi vurderer, at kendskab til deres baggrund er væsentligt for læserens forståelse af analysen. Alle informanter er tildelt et alias, som anvendes gennem hele projektet. Disse navne er fiktive og valgt både for at sikre anonymitet, og for at skabe et mere læsevenligt projekt.

Socialrådgiver Iben

Vi har interviewet Iben, som er socialrådgiver i Den Kommunale Ungeindsats i Frederikshavn Kommune. Iben arbejder med både Serviceloven og Ungestøtte. Iben fortæller, at hun har arbejdet med ungestøtte i to år (Bilag 1).

Socialrådgiver Hans

Vi har interviewet Hans sammen med Iben. Han er også socialrådgiver i Den Kommunale Ungeindsats i Frederikshavn Kommune. Hans fortæller, at han har arbejdet med ungestøtte i et års tid, og at han derudover også arbejder både med Serviceloven og ungestøtte (Bilag 1).

Leder af familiegruppe Tove

Vi har interviewet Tove, som er afdelingsleder for unge teams i en familiegruppe i Aalborg Kommune. Toves rolle i forhold til ungestøtte, er at hun altid drøfter ungestøtte med socialrådgiverne, inden de indstiller til det. Tove er dermed den leder der godkender indstillingen til, om en ung skal have ungestøtte i familiegruppen i Aalborg Kommune (Bilag 2).

Socialrådgiver Thilde

Thilde er socialrådgiver i familiegruppen, hvor hun er børne- og ungerådgiver for aldersgruppen 0-13 år og deres familier. Thildes primære arbejde i børnegruppen er at undersøge, om der skal være nogle støttende foranstaltninger eller hjælpe de her børnefamilier med at få hjælp. Da Thilde startede i familiegruppen for et år siden, som færdiguddannet, arbejdede hun et par måneder i ungegruppen. Det er herfra Thilde har praksiserfaring med ungestøtte. Derudover har Thilde skrevet bachelor med fokus på ungestøtte (Bilag 3).

Ung Sofie

Sofie er en ung pige på 17 år, som vi har fået kontakt til gennem privat netværk. Sofie har været anbragt i en plejefamilie, siden hun var helt lille. Hun går på efterskole på nuværende tidspunkt, men vil inden for et halvt år, få besked på, om hun er berettiget til ungestøtte (Bilag 4). Der er givet samtykke fra forældremyndighedsindehaver, til at gennemføre interviewet.

Ung Line

Line er en ung kvinde på 21 år, som vi har fået kontakt til gennem Facebook. Line er anbragt og bor stadig hos sin plejefamilie. Line er startet på HF og arbejder ved siden af 8-10 timer om ugen i en tøjbutik (Bilag 5).

Ung Jonas

Jonas er en ung mand på 19 år, som vi har fået kendskab til gennem Facebook. Jonas bor i egen lejlighed og arbejder lidt i hverdagen. Jonas vil gerne uddanne sig til mekaniker, men har haft lidt udfordringer tidligere med at passe sin skole. Han håber på at kunne starte på uddannelsen efter sommerferien (Bilag 6).

Ung Anne

Anne er en ung kvinde på 21 år, som vi fik kontakt til gennem Baglandet Aalborg. Anne har gennem sin barndom været anbragt i plejefamilie frem til det fyldte 18. år og beskriver sin opvækst som værende belastet. Anne fik bevilget ungestøtte til at blive boende hos sin plejefamilie, men valgte sidenhen at flytte i egen lejlighed i anden kommune, hvor hun fik flyttet sit ungestøtte med. Anne valgte for nylig at afslutte sin ungestøtte, da hun ikke længere havde samme behov for støtte. På nuværende tidspunkt studerer Anne sociologi på femte semester og arbejder i Netto, samt har lidt midlertidigt arbejde hen over vinteren og omkring Black Friday (Bilag 7).

Ung Marco

Marco er en ung mand på 22 år, som vi fik kontakt til gennem Baglandet Aalborg. Marco har gennem sin barndom været anbragt og var frem til sit fyldte 18. år anbragt på et opholdssted. På nuværende tidspunkt bor han i egen lejlighed og studerer til dagligt på HF, hvor han er i gang med sit første år. Marco har for nylig fået afsluttet sin ungestøtte før det fyldte 23. år (Bilag 8).

5.3 Kvalitativt interview

I projektet vil vi benytte det kvalitative interview, der kan karakteriseres som en samtale, med et bestemt formål, hvor vi som undersøgere vil indhente viden om det problem, der optager os fra relevante og udvalgte personer (Ingemann et al., 2018). Vi ønsker med det kvalitative interview at komme i

dybden med de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling. Når vi vælger at foretage et kvalitativt interview, er vi bevidste om, at vi skaber et særligt rum, der skal bruges til informationsindsamling på det emne, vi har udvalgt (Ingemann et al., 2018). I den forbindelse er vi bevidste om, at interviewet er en situeret interaktion, der bidrager til bestemte fortællinger (Engen et al., 2022). Vi vurderer det kvalitative interview som velegnet til vores projekt, da det grundlæggende handler om at opnå dybde om det der undersøges og fokusere på det særlige og det specifikke ved subjekter, hvilket står i modsætning til den kvantitative metode (Ingemann et al., 2018). Det kvalitative interview er derfor velegnet til at skabe indblik i menneskers erfaringer, følelser og tanker om forskellige fænomener i deres hverdag (Engen et al., 2022).

I vores projekt har vi valgt at anvende det semistrukturerede interview, som er den mest anvendte interviewform (Ingemann et al., 2018). Interviewformen har en vis struktur, forstået på den måde, at vi har tænkt igennem og formuleret, hvad vi vil spørge vores informanter om (Ingemann et al., 2018). Derudover er der visse temaer i vores spørgsmål, som er baseret på begreber fra problemformulering. Vi har i udarbejdelsen af interviewet ikke inddraget teori, da vi ikke ønsker at påvirke informanternes svar (Ingemann et al., 2018). Med det semistrukturerede interview har vi stadig mulighed for at afvige fra interviewguiden og stille opfølgende eller helt nye spørgsmål.

5.4 Interview guide

Ved hvert af vores interviews har vi udvalgt en primær interviewer som stod for at lede interviewet, hvortil de resterende fungerede som sekundære interviewere, der kunne supplere med opfølgende og uddybende spørgsmål, såfremt det var relevant. Forud for vores interviews havde vi udarbejdet en interviewguide for at skabe struktur over interview forløbet. Interviewguiden indeholder en række temaer, hvortil vi har formuleret nogle spørgsmål, som vi ønsker at få afdækket (Kvale & Brinkmann, 2015). Forud for udførelsen af interviewet har vi justeret i interviewguiden, så den er tilpasset henholdsvis de unge og socialrådgiverne (Bilag 9, 10, 11).

Vi begynder vores interview med en briefing, som en introduktion til interviewet. Her sætter vi rammerne for interviewet, hvor vi fortæller om formålet og giver information om de praktiske oplysninger (Ingemann et al., 2018). Vi lægger vægt på, at informanten forstår, hvad vedkommende har samtykket til at medvirke i og hvordan vi behandler deres oplysninger. Efter briefingen begynder selve interviewet. Her indledes interviewet med et par indledende spørgsmål med henblik på informantens baggrund og erfaring med emnet (Ingemann et al., 2018). I interviewguiden har vi anvendt åbne

spørgsmål, da de inviterer til udforskning, beskrivelser og forklaringer, samt giver plads til at informanterne kan tale frit ud fra egne tanker og oplevelser (Eide & Eide, 2007).

5.5 Transskription

Forud for interviewet har vi gjort os nogle overvejelser om hvilken strategi vi bruger til at registrere interviewet. Vi har anvendt lydoptagelse som strategi, da en lydoptagelse giver os de bedste forudsætninger for at lave en detaljeret transskribering af interviewet (Ingemann et al., 2018). Efter udarbejdelsen af vores interview har vi transskriberet vores lydoptagelse, så interviewet er omdannet fra en mundtlig til en skriftlig form. For at sikre at det empiriske materiale bliver af god kvalitet, vælger vi først at anvende programmet Whisper Transcription udarbejdet af CLAAUDIA (Larsen, 2023). Whisper Transcription har minimeret det tidskrævende arbejde, det er at transskribere, uden at gå på kompromis med sikkerheden i forhold til fortrolige og følsomme informationer (Larsen, 2023). Ved at anvende programmet får vi interviewet transskriberet, så ordret og så tæt på talesprog som muligt. Efter interviewet er transskriberet af programmet, gennemgår vi fælles lydoptagelserne og transskriptionerne for at sikre konsistensen i vores empiri (Ingemann et al., 2018).

5.6 Overvejelser om indhentning af det empiriske materiale

I forbindelse med indsamlingen af vores empiriske materiale er vi opmærksomme på de juridiske og etiske rammer, der gælder for os som studerende. Da vi ikke handler på vegne af Aalborg Universitet, men som privatpersoner, betragtes vi som dataansvarlige, og er dermed omfattet af Databeskyttelsesforordningen (DBF), og de tilhørende regler.

Når informanterne skal samtykke til at deltage i vores undersøgelse, informeres de om undersøgelsen og dens formål, herunder hvilke betingelser de deltager under (Ingemann et al. 2018). Et samtykke behøver ikke være skriftligt, men vi skal som dataansvarlige kunne dokumentere det, og da samtykket til enhver tid kan trækkes tilbage, må oplysninger herefter ikke behandles på dette grundlag, medmindre et andet lovligt behandlingsgrundlag foreligger, f.eks. myndighedsudøvelse jf. DBF-artikel 4. Vi har valgt forud for hvert interview at udarbejde en samtykkeerklæring, som vi gennemgår med informanten forud for interviewet, hvortil de skriver under.

Derudover sikrer vi, at der er fortrolighed, hvilket betyder at informanterne anonymiseres, sådan at andre ikke kan genkende vedkommende (Ingemann et al., 2018). Ved projektets afslutning slettes oplysninger på en måde, der sikrer, at enkeltpersoner ikke kan identificeres jf. DBF-artikel 17.

5.7 Abduktiv tilgang

I vores projekt vil vi anvende den abduktive tilgang. Den abduktive tilgang kan siges at være et samspil mellem den induktive og den deduktive tilgang (Thagaard, 2010). Den abduktive tilgang foregår i en dialektisk vekselvirkning mellem teori og empiri, og de er dermed i en gensidig dialog og udvikling (Christensen et. al., 2021). Vi vil anvende den abduktive tilgang til at forstå og fortolke de unges og socialrådgivernes betydninger og opfattelser af det selvstændige voksenliv gennem en vekselvirkning mellem empiri og teori. Den abduktive tilgang gør det muligt at lade analysen tage udgangspunkt i det, informanterne siger og oplever, samtidig med at vi lader teorien kvalificere vores forståelse af empirien (Thagaard, 2010). Analysen af vores empiri fra informanterne bliver derfor central i besvarelsen af vores problemformulering, hvor nye forforståelser dannes via nye dele og bidrager til at skabe en ny helhed af det undersøgende fænomen.

5.8 Kvalitet

I projektet forholder vi os til kvaliteten af vores undersøgelse. Kvalitet omhandler både kvaliteten af vores indsamlede empiri, samt bearbejdningen og analysen af denne empiri (Christensen et. al., 2021). Måden hvorpå vi forholder os til kvaliteten af vores undersøgelse, er ved at tydeliggøre hvordan vi har udarbejdet undersøgelsen, samt tydeliggøres de overvejelser der ligger bag til- og fravalg i forbindelse med projektet (Christensen et. al., 2021).

For at vurdere projektets kvalitet er det vigtigt at have kendskab til kvalitetsbegreberne troværdighed, bekræftbarhed og overførbarhed. Vi vælger i projektet at anvende førnævnte begreber, da disse fremhæver den kvalitative metodes kendetegn, hvor vi som undersøgere sigter efter en forståelse af virkeligheden, der baseres på informanternes egen forståelse af deres livssituation (Kvale & Brinkmann, 2015). Begreberne troværdighed, bekræftbarhed og overførbarhed kan sidestilles med begreberne reliabilitet, validitet og overførbarhed, som benyttes indenfor den kvantitative forskning (Thagaard, 2010).

5.8.1 Troværdighed

Vi vil i dette projekt, have stor opmærksomhed på undersøgelsens troværdighed og hvorvidt undersøgelsens resultater fremstår som pålidelige og realistiske i forhold til den problemstilling vi undersøger (Thagaard, 2010). Vi har i projektet styrket troværdigheden ved at redegøre for vores relation til informanterne i afsnit 5.2 Udvalg af informanter, hvor vi har beskrevet vores overvejelser i forhold til udvælgelse heraf (Thagaard, 2010).

Derudover ønsker vi at sikre, at vores fortolkninger primært bygger på informanternes oplevelser og perspektiver, samtidig med at vi i analysen bevidst inddrager vores egen faglige viden og forforståelse som et analytisk afsæt (Thagaard, 2010). For at sikre dette har vi udarbejdet en interviewguide, som tager udgangspunkt i åbne spørgsmål, således at vi får informanternes umiddelbare holdninger og synspunkter frem (Eide & Eide, 2007). De åbne spørgsmål tager udgangspunkt i begreber fra problemformuleringen samt håndbogen til ungestøtte paragraffen. Vi er her opmærksomme på, at vores egne forforståelser kan komme i spil, men først ved opfølgende spørgsmål, så informanternes svar ikke er præget heraf. Vi har i udarbejdelsen af interviewguiden bevidst valgt at teori ikke skal være styrende, i relation til den abduktive tilgang som vi anvender i projektet.

I analysen er det essentielt, at vi skelner mellem vores egen forforståelse og informanternes udtalelser. Det er essentielt at denne forskel fremstår tydeligt for læseren (Thagaard, 2010). Troværdigheden øges ved at anvende citater fra informanterne og inddrage sekundær empiri til at styrke vores fortolkninger i analysen. Arbejdet med troværdighed er vigtigt, fordi det styrker tilliden til, at undersøgelsens resultater afspejler den virkelighed, som undersøgelsen foretages i (Thagaard, 2010).

5.8.2 Bekræftbarhed

Bekræftbarhed handler om, hvorvidt de tolkninger, som undersøgelsen fører til, kan vurderes som sammenhængende og pålidelig (Thagaard, 2010). Det handler om gennemsigtighed i forskningsprocessen, hvor forskeren dokumenterer sine til- og fravalg, samt overvejelser undervejs (Thagaard, 2010). Dette har vi gjort i projektet gennem vores metodeafsnit, hvor det bliver muligt for andre at forstå og efterprøve undersøgelsens resultater. Vores valg af metode og undersøgelsesform har en indvirkning på de fortolkninger vi kommer frem til i projektet. Forskerens position i forhold til det studerede miljø har indflydelse på de fortolkninger, der opstår i undersøgelsen. Det har betydning for undersøgelsens forståelse, om forskeren fra begyndelsen har en relation til miljøet eller indtager en mere udenforstående rolle (Thagaard, 2010). For at sikre en høj bekræftbarhed vil vi forholde os kritisk til vores egen forforståelse og position i forhold til det miljø vi undersøger (Thagaard, 2010). Vi har i den

forbindelse gjort os nogle konkrete overvejelser om, hvem der foretager hvert interview for at mindske forudindtaget forståelser.

5.8.3 Overførbarhed

I kvalitative undersøgelser forstås overførbarheden ikke som statistisk repræsentativitet, men som analytisk overførbarhed. Det betyder, at undersøgelsens resultater ikke kan udbredes til en hel population, men at de kan give indsigter, som er relevante i andre sammenhænge med lignende karakteristika (Thagaard, 2010). I projektet lægges der vægt på at give dybdegående og kontekstnære beskrivelser, som gør det muligt for andre at vurdere relevansen af vores konklusioner. Overførbarheden afhænger af en grundig beskrivelse af konteksten, så læseren selv kan vurdere, i hvilket omfang resultaterne kan overføres til andre situationer (Thagaard, 2010). Vi sigter derfor mod, at vores analyse og tolkninger fremstår rimelige og genkendelige for læsere med kendskab til området, hvilket styrker undersøgelsens troværdighed og bekræftbarheden (Thagaard, 2010).

5.9 Analysestrategi

I dette projekt vil vi anvende en hermeneutisk analyse, hvor vi benytter os af to slags forskningsteknikker, det kvalitative forskningsinterview og tekstanalyse (Thisted, 2024; Kvale & Brinkmann, 2015). Ved anvendelsen af en hermeneutisk analysestrategi vil vi, på baggrund af vores forforståelse, fortolke de forskellige dele i helheden, for herefter på ny at sætte delene i relation til helheden (Kvale & Brinkmann, 2015). I hermeneutikken står tekstfortolkning centralt. Vi må læse og forstå teksterne ud fra egen forforståelse og forsøge at se, hvilken viden der præger vores informanter i deres fortællinger (Ringø & Christensen, 2022). Vores ambition med analysen er at finde en sammenhæng i informanternes udsagn, som kan belyse vores problemformulering. I den hermeneutiske analyse anvender vi aktivt vores egne forforståelser og antagelser for at opnå en sammenhængende forståelse (Ringø & Christensen, 2022).

Analysen tager ikke udgangspunkt i en enkelt case, men baserer sig på informanternes udtalelser, illustreret med citater, hvor socialrådgiverne generelt omtaler forskellige unge, der modtager ungestøtte. Samtidig har vi et ønske om at inddrage de unges egne oplevelser af ungestøtten, da deres perspektiv er centralt for at nuancere forståelsen. Vi vælger i analysen at inddrage Ankestyrelsens rapport "Indsatser i overgangen til voksenlivet - For unge i udsatte positioner" fra 2022, til at nuancere socialrådgivernes forståelser (Ankestyrelsen, 2022). Afslutningsvis præciseres det, at de interviewede fagpersoner har titlen socialrådgiver, og derfor omtales "socialrådgivere" i analysen.

Analysen tager ikke udgangspunkt i en enkelt case, men baserer sig på informanternes udtalelser, illustreret med citater, hvor socialrådgiverne generelt omtaler forskellige unge, der modtager ungestøtte. Samtidig har vi et ønske om at inddrage de unges egne oplevelser af ungestøtten, da deres perspektiv er centralt for at nuancere forståelsen. Vi vælger i analysen at inddrage Ankestyrelsens rapport "Indsatser i overgangen til voksenlivet - For unge i udsatte positioner", til at nuancere socialrådgivernes forståelser (Ankestyrelsen, 2022). Afslutningsvis præciseres det, at de interviewede fagpersoner har titlen socialrådgiver, og derfor omtales "socialrådgivere" i analysen.

5.9.1 Kodning som analytisk redskab

I projektet anvender vi kodning, som et analytisk redskab til at sammenfatte mening ved hjælp af begreber der beskriver ungestøtteindsatsen (Ingemann et al., 2018). Dette er en systematisk måde at tilgå analysen på, hvor analysen opdeles i afsnit efter temaer, som vi identificerer ud fra interviewene, og som kan bidrage til at besvare vores problemformulering. De temaer vi har valgt at kode efter, er følgende: 1) selvstændigt voksenliv, 2) positiv udvikling, 3) rammer og skøn og 4) samspil. Derudover har vi inddelt vores analyse i tre delanalyser, som disse temaer indgår under. Vi har valgt at det første analyseafsnit omhandler selvstændigt voksenliv og positiv udvikling, det andet analyseafsnit omhandler rammer og skøn, mens det tredje analyseafsnit omhandler samspil.

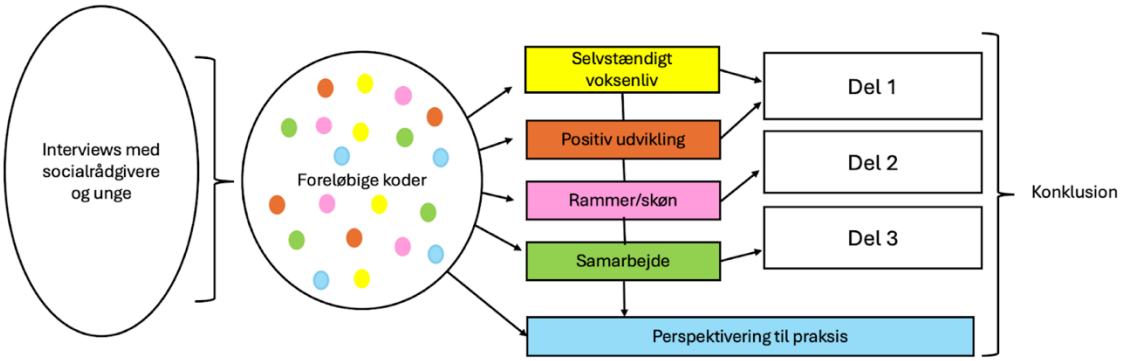

Figur 1: En tredelt oversigt over vores analysestrategi, med inspiration fra Lisa Prætorius artikel om Kodning og bearbejdning af kvalitative data (Prætorius, u.å.).

Da vi arbejder ud fra en abduktiv tilgang, benytter vi ikke i første omgang teori til at styre vores kodning. Vi koder i stedet ud fra de temaer, vi har identificeret igennem empirien. De centrale temaer, som

empirien giver anledning til, skal behandles i dybden for at skabe en nuanceret forståelse, hvor relevante faktorer og teorier inddrages og diskuteres. Temaerne overlapper dog til en vis grad hinanden, da eksempelvis nøgleordene positiv udvikling og selvstændighed hænger tæt sammen i socialrådgiverens vurdering og derfor ikke kan adskilles fuldstændigt.

Der findes to former for kodning; åben- og lukket kodning, hvor vi i projektet primært anvender åben kodning (Ingemann et al., 2018). Ved lukket kodning vælges temaer og kategorier på forhånd og der tages udgangspunkt i teoretiske begreber eller empiriske mønstre fra andre undersøgelser. Denne kodningsstrategi forbindes derfor med den teoristyrede analysestrategi (Ingemann et al., 2018). Ved åben kodning anvendes der ikke på forhånd færdige kategorier. I stedet gennemlæses teksten, og de temaer, der optræder, identificeres og kodes løbende. Med anvendelse af åben kodning går vi åbent til materialet for at afdække, hvilke temaer der faktisk optræder i teksten (Ingemann et al., 2018). Derefter kobler vi udvalgt teori til, og sammenholder vores fund med andre undersøgelsesresultater. Denne kodningsstrategi forbindes derfor med den empiristyrede analysestrategi (Ingemann et al., 2018). Vi har forud for analysen læst vores interviews igennem, hvor vi har markeret passager med farvekoder, der henviser til de temaer, som fremgår i interviewene. Dette for at skabe os et overblik over, hvilke temaer interviewet faktisk indeholder (Ingemann et al., 2018). Vi har valgt at kode i passager, da vores fokus i højere grad skal rettes mod konteksten i teksten. Med udgangspunkt i vores undersøgelse giver det dog mening for os at kombinere den åbne med den lukkede kodning. Dette gør vi, da vi ønsker at knytte udvalgte teorier til de temaer vi har identificeret i teksten. De udvalgte teorier beskrives i efterfølgende teori afsnit.

6. Teori og anvendelse

I dette afsnit præsenterer vi de teorier, der danner grundlag for vores analyse. Indledningsvist havde vi gjort os nogle foreløbige overvejelser om, hvilke teorier der kunne være relevante for projektets fokus. Her havde vi en forventning om at anvende Foucaults magtbegreb til at analysere relationen og magtforholdet mellem den unge og socialrådgiveren. I kodningsprocessen identificerede vi imidlertid nogle mønstre i det empiriske materiale, som pegede i en anden retning, hvilket medførte, at Foucaults teori ikke blev anvendt i den endelige analyse. Ligeledes var Honneths anerkendelsesteori oprindeligt tiltænkt en mere central rolle, men er i stedet anvendt som et supplerende teoretisk perspektiv, der understøtter analysen. Disse fungerede dog ikke som en styrende ramme, men som et åbent afsæt. I takt med kodningen og den efterfølgende analyse af det empiriske materiale har vi justeret og ændret vores

teoretiske valg, så de afspejler de mønstre og problemstillinger, der trådte frem i empirien. Vores valg af teori er således ikke baseret på en ren induktiv tilgang, men på en abduktiv veksling mellem empiri og teori. På denne baggrund bliver vores teoretiske afsæt i projektet Pierre Bourdieu, Jeffrey Arnett og Michael Lipsky.

6.1. Pierre Bourdieus teori

Pierre Bourdieu (1930-2002) var en fransk antropolog og sociolog, som hævdede, at den enkeltes klasseposition bestemmes af vedkommendes plads i det sociale rum, og at positionen bestemmes af økonomisk-, kulturel- og social kapital (Hutchinson & Oltedal, 2019). I projektet vil vi beskæftige os med Bourdieus mest centrale begreber: habitus, felt og kapital.

Indledningsvist vil vi præsentere Bourdieus' kapitalbegreber. Kapitaler forstås som de ressourcer, der giver mennesker magt, status og muligheder i samfundet (Hutchinson & Oltedal, 2019).

- *Den kulturelle kapital* opbygges, ved at man tilegner sig og mestrer den dominerende kulturs kulturelle normer. Kulturel kapital tillæres under opvæksten. Kulturel kapital kan være viden, sprog, værdier, en god opvækst og gode vaner (Hutchinson & Oltedal, 2019).
- *Social kapital* handler om de relationer og netværk, en person har adgang til, og dette omfatter familie, venner, skole, job og organisationer (Hutchinson & Oltedal, 2019).
- *Økonomisk kapital* dækker over materielle og finansielle ressourcer, såsom penge, formue, ejendom osv. (Hutchinson & Oltedal, 2019).
- *Symbolsk magt* opstår, når andre anerkender økonomisk, kulturel eller social kapital på en måde, som indebærer, at den tilkendes værdi. Gennem anerkendelsen forvandles kapitalerne til magt, idet de ses og bekræftes (Hutchinson & Oltedal, 2019).

Bourdieu fremhæver, at det på denne måde er de øvre sociale klasser, som har magt til at definere, hvad der er værdifulde måder at leve på og til at definere, hvad der er mindreværdige måder at leve på (Wilken, 2011). I relation til projektet, er det socialrådgiveren der i kraft af sin myndighedsrolle har definitionsmagten, hvilket kan blive styrende for forståelsen af det selvstændige voksenliv (Hutchinson & Oltedal, 2019).

6.1.1. Habitus

Habitus betegner de internaliserede strukturer, som gør menneskelig handling mulig (Wilken, 2011). Handlinger er dog ikke blot et direkte resultat af disse strukturer. Det er en slags indre struktur, der gør det muligt for os at handle i verden. Habitus giver os et mønster for, hvordan vi opfatter, forstår og reagerer i forskellige situationer (Wilken, 2011). Det er ikke en fastlagt eller detaljeret kognitiv struktur, men snarere et sæt af forforståelser og dispositioner, som kan anvendes fleksibelt i mange forskellige sammenhænge (Wilken, 2011). Begrebet habitus bygger på antagelsen om, at menneskers forståelse af virkeligheden, og dermed deres valg og handlinger, i høj grad formes af de internaliserede dispositioner, de udvikler gennem livet (Wilken, 2011). Disse dispositioner handler om bestemte måder at føle, tænke og handle på, som opstår gennem erfaringer med specifikke sociale forhold. Tilegnelsen af habitus sker hovedsageligt ubevidst og gennem den daglige deltagelse i sociale sammenhænge (Wilken, 2011).

Habitus indeholder på samme tid en individuel, kollektiv og samfundsmæssig dimension. Habitus har en individuel dimension, fordi den bygger på den enkeltes samlede erfaringer og personlige livsforløb (Wilken, 2011). Vi udvikler vores måde at tænke og handle på ud fra de situationer, vi har oplevet gennem livet. På den måde indarbejder vi i vores habitus en forståelse af, hvad der er muligt for os, og hvad vi med rimelighed kan forvente (Wilken, 2011). Habitus har ydermere en kollektiv dimension, som tilegnes i et socialt miljø, der som hovedregel er karakteriseret ved en form for fællesskab og fælles forståelse (Wilken, 2011). Slutteligt har habitus en samfundsmæssig dimension, fordi den bekræftes, reproduceres og forandres gennem den sekundære socialisering, vi gennemlever i forskellige samfundsinstitutioner (Wilken, 2011).

6.1.2 Felt og doxa

Bourdieu definerer et felt som et system af positioner, der er relateret til hinanden, og som får deres betydning gennem relationer til andre positioner i feltet (Wilken, 2011). Positionerne kan stå i hierarkisk modsætning, hvor de ordnes efter, hvor meget de har en bestemt kapitalform. Den hierarkiske modsætning strukturerer feltet og bestemmer, hvordan aktører placeres, og hvordan den unge og socialrådgiveren indtager forskellige positioner (Wilken, 2011). Bourdieu beskriver felter som delvist uafhængige, ligesom det fremhæves, at de sociale kampe, der udspiller sig i et felt, grundlæggende er udtryk for magtrelationer snarere end konflikter om feltets indhold i sig selv. Deltagelse i et felt forudsætter samtidig, at aktørerne anerkender feltet og dets grundlæggende spilleregler. Ifølge Bourdieu eksisterer der typisk en strukturel overensstemmelse mellem agenternes habitus og feltets strukturer

(Wilken, 2011). I vores projekt er agenterne socialrådgiverne, og når vi omtaler feltet, henviser vi til det kommunale system.

Bourdieu anvender begrebet doxa til at beskrive den grundlæggende overensstemmelse mellem agenter og felter (Wilken, 2011). Doxa dækker over de antagelser og forståelser, som i et samfund eller et bestemt felt tages for givet og sjældent sættes spørgsmålstegn ved. Bourdieu beskriver doxa som de grundlæggende, ofte usynlige "sandheder", der opfattes som selvfølgelige i et samfund. Disse sandheder er både indlejret i agenternes habitus og manifesteret i de sociale strukturer omkring dem (Wilken, 2011). Doxa er styrende for de positioner, som agenterne har, de meninger, de kan give udtryk for, og de beslutninger, de kan træffe. På den måde rummer doxa både muligheder og begrænsninger for aktørernes orientering og handlen i feltet (Wilken, 2011). Doxa er det, der ikke formuleres og ikke udtrykkes sprogligt, men som alligevel gør agenternes handlinger og valg meningsfulde. Analytisk indebærer dette, at man ikke alene skal være opmærksom på det sagte, men samtidig interessere sig for det som ikke bliver sagt (Wilken, 2011).

6.2 Jeffrey Arnett - Emerging Adulthood (Fremspirende voksenliv)

Jeffrey J. Arnett har udviklet teorien Emerging Adulthood, som skaber en ny forståelse for, hvordan unge oplever og fortolker overgangen fra ungdom til voksenliv (Arnett, 2023). I projektet oversætter vi emerging adulthood til fremspirende voksenliv efter tidsskriftet "Impostor-fænomen blandt fremspirende voksne: En kvalitativ interviewundersøgelse af oplevelsen og håndteringen af impostor-fænomen" (Laursen & Sandberg, 2022).

Arnett beskriver det fremspirende voksenliv som en særskilt livsfase, der strækker sig fra det 18. til det 29. år. Ifølge Arnett kendetegnes denne livsfase af identitetsafprøvning, ustabilitet, selvfokus, optimisme og muligheder i forhold til fremtiden samt en oplevelse af at befinde sig in-between ungdommen og voksenlivet. Denne in-between tilstand indebærer, at unge kan føle sig voksne på nogle områder, men endnu ikke på andre (Laursen & Sandberg, 2022). Dette illustreres i et studie af Arnett og Padilla-Walker fra 2015, hvor 400 danske unge i alderen 17-29 år blev spurgt, om de anså sig selv for at være voksne (Arnett & Padilla-Walker, 2015). Her svarede 62 pct. hverken entydigt ja eller nej, men svarede derimod, på nogle måder ja, på andre måder nej (Arnett & Padilla-Walker, 2015). Resultaterne viser, at de unge voksne i denne fase opfatter voksenstatus som situationsafhængig og subjektiv, idet de føler sig mere eller mindre voksne alt efter kontekst og livsområde (Arnett & Padilla-Walker, 2015).

Studiet fokuserede på at undersøge om der var en forskel mellem de vestlige lande og de nordiske landes forestillinger om voksenlivet, idet andre studier om fremspirende voksenliv centrerede primært om amerikanske unge (Arnett & Padilla-Walker, 2015).

Arnett argumenterer for at det fremspirende voksenliv er opstået i takt med at der er sket en samfundsmæssig udvikling som indebærer længere uddannelsesforløb, senere familiedannelse og øget fokus på individuelle valg og selvrealisering (Arnett, 2023). Det betyder, at unge i dag bevæger sig gennem en længere proces, før de etablerer sig i de traditionelle voksenroller (Arnett, 2023). Arnett understreger, at fremspirende voksenliv ikke er universelt, men i høj grad afhænger af sociale, økonomiske og kulturelle rammer. Unge med færre ressourcer kan have mindre mulighed for at udskyde traditionelle voksenroller og eksperimentere med identitet, og derfor kan de bevæge sig hurtigere ind i voksenlivet end andre. Arnett har på baggrund af dette beskrevet fem centrale kendetegn, som tilsammen karakteriserer det fremspirende voksenliv (Arnett, 2023).

6.2.1 Identitetsafprøvning

Fremspirende voksenliv er den periode i livet, hvor unge i særlig grad undersøger og eksperimenterer med forskellige muligheder i forhold til uddannelse, job, livsstil og relationer. Identitetsafprøvning handler om at finde ud af, hvem man er, og hvilken retning man ønsker for sit fremtidige liv (Arnett, 2023).

6.2.2 Ustabilitet

Livsfasen i det fremspirende voksenliv er præget af betydelig ustabilitet, hvor forandringer og midlertidige løsninger er en grundlæggende del af hverdagen (Arnett, 2023). Unge i denne periode skifter ofte uddannelse, arbejde, bolig og relationer hyppigere end på andre tidspunkter i livet, hvilket ifølge Arnett er en naturlig konsekvens af den udforskning, der kendetegner netop denne livsfase (Arnett, 2023). Identitetsafprøvningen i det fremspirende voksenliv medfører en særlig intensitet, hvor de mange valg og muligheder bidrager til en livssituation, der både er kompleks og er under løbende forandring. Unge ved, at der forventes, at de har en form for forestilling om, hvilken retning de skal bevæge sig i på vejen mod voksenlivet, og de fleste forsøger også at formulere en sådan plan (Arnett, 2023). Alligevel bliver denne plan ofte genstand for gentagne justeringer og revideringer, efterhånden som nye erfaringer, relationer og muligheder opstår. De stadige ændringer og omveje er således ikke tegn på forvirring eller ubeslutsomhed, men en central del af den proces, hvor unge afprøver forskellige veje for at finde ud af, hvem de er, og hvordan deres fremtid skal se ud (Arnett, 2023).

6.2.3 Selv-fokus

Da unge i perioden ofte har færre langsigtede forpligtelser, har de mulighed for at koncentrere sig om deres egne behov, ønsker og udviklingsmål. At være selvfokuseret er ikke et udtryk for at være egoistisk, men for en nødvendig orientering mod egen fremtid (Arnett, 2023). Der er intet galt i at være selvfokuseret i denne fase, det er normalt, sundt og midlertidigt. Ved at fokusere på sig selv udvikler unge i det fremspirende voksenliv færdigheder til hverdagslivet, får en bedre forståelse af, hvem de er, og hvad de ønsker i livet, og begynder at bygge fundamentet for deres voksenliv. Målet med deres selvfokus er at lære at stå på egne ben som et selvstændigt menneske (Arnett, 2023).

6.2.4 In-between

Unge voksne i det fremspirende voksenliv oplever sig hverken som fuldt voksne eller som unge. De føler sig voksne på nogle områder, fx økonomi eller uddannelse, men ikke på andre (Arnett, 2023). Denne in-between følelse skyldes, at de vigtigste kriterier for at blive voksen, er at tage ansvar for sig selv, træffe egne beslutninger og blive økonomisk uafhængig, udvikles gradvist. Derfor begynder mange at føle sig delvist voksne i slutningen af teenageårene, men først i midten eller slutningen af 20'erne føler de sig helt voksne. Indtil da befinder de sig in-between ungdommen og voksenlivet (Arnett, 2023).

6.2.5 Muligheder og optimisme

Denne fase er kendetegnet ved en oplevelse af, at mange døre stadig står åbne, og hvor unge har stor tro på fremtiden, og på at kunne forme deres liv gennem egne valg (Arnett, 2023). De forestiller sig ofte et godt job, et kærligt forhold og et lykkeligt familieliv, før drømmene møder virkelighedens udfordringer. Perioden giver også mulighed for at ændre livsretning markant, fordi de fleste har forladt deres barndomshjem, men endnu ikke er bundet af nye, faste forpligtelser, hvilket især giver unge fra svære opvækstvilkår mulighed for at skabe nye begyndelser (Arnett, 2023).

6.3. Michael Lipsky - Street level perspektivet

Michael Lipsky har udarbejdet teorien street-level-perspektivet, som giver et særligt blik på frontmedarbejderen (Christensen, 2021). Teorien om street-level-perspektivet er en generel teori, der omhandler alle organisationer, der forvalter offentlig politik, hvor ansatte har direkte kontakt til borgeren (Chri-

stensen, 2021). Lipsky fremhæver at der er nogle genkendelige strukturer på tværs af en række servicefelter. Her arbejder man både som bureaukrat og som frontmedarbejder. På den ene side indgår de i en organisation, hvor regler og procedurer er styrende for arbejdet. På den anden side er de i mødet med borgeren og skal håndtere konkrete situationer, der kræver vurdering her og nu (Christensen, 2021). Lipskys teori om street-level perspektivet fremhæver, at politik først får reel betydning, når den omsættes i mødet mellem frontmedarbejder og borger. Det betyder, at frontlinjen i sig selv er et politisk rum, hvor medarbejdernes handlinger former den konkrete udmøntning af politikken (Christensen, 2021). I mødet med borgeren har frontmedarbejdere ofte et betydeligt skøn, som giver dem en selvstændig rolle i fortolkningen og implementeringen af regler og retningslinjer. Skønnet udøves dog altid inden for bestemte organisatoriske og strukturelle rammer, hvilket indebærer, at medarbejderne ikke har fuld frihed, men arbejder inden for givne begrænsninger (Christensen, 2021). I teorien, om street-level-perspektivet, omhandler skønnet beslutninger, der har betydning i interaktionen mellem frontmedarbejdere og borgere. Dermed er organisatoriske procedurer, standarder, regler og rutiner ikke en del af medarbejderes skøn, men er nogle rammer, der kan påvirke mulighederne for skønnet konkret (Christensen, 2021).

Frontlinjearbejdet er samtidig kendetegnet ved et vedvarende krydspres, som består i, at der er begrænsede ressourcer til at udføre arbejdet, som står i kontrast til borgerens omfattende forventninger til service (Christensen, 2021). Socialrådgiveren kan derfor risikere at stå i et krydspres mellem de rammer systemet byder, og de forventninger borgerne stiller til en, og det er dette modsætningsforhold, som frontmedarbejderen skal få det til at fungere.

6.3.1 Afværgemekanismer

Lipsky beskriver flere forskellige strategier, som organisationer og medarbejdere tager i brug for at kunne håndtere deres arbejdsopgaver (Christensen, 2021).

6.3.1.1 Rationering

Lipsky beskriver rationering som en central afværgemekanisme, hvor organisationer ønsker at reducere efterspørgslen for at gøre arbejdet mere håndterbart (Christensen, 2021). Der findes forskellige metoder til at rationere efterspørgslen, men relevansen for dette projekt er at opnå rationering gennem at indføre rutiner. Hvis medarbejderne kun skulle håndtere én borger, kunne de arbejde fleksibelt og tilpasse indsatsen (Christensen, 2021). Men når antallet af borgere er højt, bliver standardisering nødvendig. Her ses en tendens til, at indsatserne i større grad bliver standardiseret eller ved at placere

borgere i bureaukratiske kategorier. Dermed minimeres de individuelle vurderinger, fordi både indsatsens omfang og intensitet allerede er fastlagt (Christensen, 2021).

6.3.1.2 Prioritering

Lipsky fremhæver ydermere prioritering som en væsentlig afværgemekanisme. Creaming er et begreb, der beskriver en væsentlig måde, hvorpå prioritering finder sted (Christensen, 2021). Creaming illustrerer, hvordan ressourcer målrettes de borgere, der forventes at være lettest at hjælpe, eller hvor indsatsen vurderes at give størst effekt. På den måde prioriteres visse borgere i sagsbehandlingen, mens andre automatisk og ubevidst nedprioriteres. Prioriteringen mellem borgere kan nogle gange ske gennem faste regler og bureaukratiske procedurer, og andre gange gennem socialrådgiverens eget skøn i mødet med borgerne (Christensen, 2021). Lipsky bruger begrebet worker bias til at belyse, hvordan medarbejderens egen subjektivitet påvirker prioriteringen af borgere. De fleste borgere modtager en standard indsats, men enkelte kan blive opprioriteret på grund af medarbejderens personlige vurderinger. Dette ligger i udkanten af den klassiske bureaukratrolle, som ideelt set er objektiv og neutral. Lipsky understreger dog, at den mest betydningsfulde bias ikke udspringer af medarbejderens sociale baggrund, men af de organisatoriske rammer og arbejdsvilkår, som i langt højere grad former frontmedarbejdernes holdninger og vurderinger (Christensen, 2021).

6.4 Anvendelse af teori i projektet

I projektet anvendes Bourdieus teori om kapital, habitus og felt, Arnetts teori om det fremspirende voksenliv og Lipskys teori om street-level perspektivet, til at give et nuanceret analytisk grundlag for at undersøge problemformuleringen: Hvordan adskiller og ligner de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling hinanden, og hvordan påvirker både rammerne og disse forståelser samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i mødet?
De tre teorier komplimenterer hinanden ved at belyse forskellige dimensioner af problemformuleringen.

Det første der undersøges er, hvordan de unge og socialrådgiverne forstår begrebet det selvstændige voksenliv og positiv udvikling, samt hvordan disse forståelser adskiller og ligner hinanden. Her bidrager Bourdieu med et sociologisk perspektiv, der forklarer, at de unge og socialrådgivernes opfattelser formes af deres sociale positioner og de normer, der præger deres respektive livsverdener. Teorien giver mulighed for at analysere, hvordan deres perspektiver formes af deres sociale positioner, og

hvordan disse positioner skaber forskellige måder at tænke, handle og vurdere på. Som supplement til at skabe et nuanceret billede af det selvstændige voksenliv, bidrager Arnetts teori til at synliggøre og forstå de unges oplevelser af usikkerhed, identitetssøgen og deres ønske om støtte, selvom de samtidig ønsker at fremstå som selvstændige. Set i relation til socialrådgiverens perspektiv kan teorien bidrage til at forklare, hvorfor unges forståelse af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling i nogle tilfælde kan adskille sig fra systemets eller socialrådgiverens forventninger.

Det andet der undersøges, er hvordan rammerne påvirker forståelserne af det selvstændige voksenliv. Til dette bidrager Bourdieus teori, da der i socialrådgiverens institutionelle kontekst eksisterer nogle underforståede normer for, hvad der betragtes som et selvstændigt voksenliv, som ofte er knyttet til uddannelse, økonomi og bolig. Ydermere anvendes Lipskys teori om street-level perspektivet til at undersøge, hvordan de organisatoriske rammer påvirker socialrådgiverens faglige skøn og dermed forståelsen af selvstændighed og positiv udvikling. Teorien synliggør, hvordan strukturelle vilkår, som lovgivning, dokumentationskrav og ressourcemæssige begrænsninger, former både socialrådgiverens handlemuligheder og fortolkning af den unges situation.

Det tredje der undersøges, er samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i arbejdet med overgangen til voksenlivet. Her anvendes Bourdieus begreb om symbolsk magt til at analysere, om de professionelle rammer og normer vægtes højere i socialrådgiverens skøn end de unges egne forståelse af et selvstændigt voksenliv. Bourdieus teori skal bidrage til at synliggøre, hvorfor parterne ikke nødvendigvis taler ud fra samme forståelseshorisont, og hvorfor socialrådgiveren ofte har definitionsmagten i mødet, selv når begge parter forsøger at forstå hinanden. Ydermere anvendes Lipskys teori til at belyse rammerne for relationen mellem socialrådgiveren og den unge, idet samspillet kan forstås som et møde mellem individ og system. Lipskys begreb om skøn bidrager til en forståelse af, at socialrådgiverens skøn og handlemuligheder formes af organisatoriske rammer som lovgivning, dokumentationskrav, tidspres og ressourcer. Teorien gør det dermed muligt at analysere, hvordan disse rammer påvirker, hvad socialrådgiveren kan tilbyde, hvordan socialrådgiveren tolker den unges behov og hvordan samspillet udvikler sig.

7. Analyse

I følgende analyse vil vi undersøge, hvordan de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv ligner og adskiller hinanden og hvordan påvirker både rammerne og disse forståelser samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i arbejdet med overgangen til voksenlivet. Analysen er tredelt, hvor hver del skal bidrage til at belyse de forskellige aspekter af problemformuleringen, og skal bidrage til at skabe et nuanceret indblik i samspillet mellem de unge og socialrådgiverne. De tre dele skal bidrage til en samlet forståelse af, hvordan det selvstændige voksenliv og positiv udvikling kommer til udtryk i et spændingsfelt mellem de unges erfaringer, professionelle normer og systemets rammer. Ydermere hvordan dette påvirker de unge og socialrådgivernes samarbejde.

7.1 De unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling

Den første del af analysen retter fokus mod de unges og socialrådgivernes forståelser af begreberne selvstændighed og positiv udvikling. Her vil vi anvende Bourdieu og Arnett, som er beskrevet i ovenstående teori afsnit.

7.1.1. De unges forståelser

Det fremgår af VIVEs rapport "Efterværn og støtte set fra de unges perspektiv", at de unge oplever, at systemets forståelse af selvstændighed primært retter sig mod deres praktiske og konkrete færdigheder. De unge i rapporten peger dog selv på, at det at kunne tage vare på sig selv og sin fremtid i lige så høj grad kræver sociale kompetencer og god mental trivsel (Bengtsson, et al., 2022). Af vores empiri fremgår det, at de unges forståelse af det selvstændige voksenliv knytter sig til tanken om at kunne klare sig selv. Flere af de unge vi har interviewet, forbinder adspurgt selvstændighed med at kunne håndtere praktiske krav, som økonomi, job og bolig, men også at være et godt sted mentalt og vide hvor man skal henvende sig for hjælp (Bilag 4, 5, 6, 7, 8).
Anne beskriver at et selvstændigt voksenliv for hende, handler om at være "*Uafhængig af andre mennesker. Det er hovedsageligt bare det*" (Bilag 7, s. 3), hvor det for Line handler om at kunne "*[...] klare hverdagen selv og tage ansvar for mig selv [...]*" (Bilag 5, s. 2). Tre andre unge beskriver, hvordan deres forståelse af selvstændighed knytter sig til de mere praktiske gøremål. Sofie giver udtryk for, at hun er selvstændig når hun "*[...] flytter hjemmefra*" (Bilag 4, s. 2), hvilket også gør sig gældende

for Jonas, hvor selvstændighed er " *[...] at kunne bo alene og selv tjene penge, så jeg kan betale for de ting man nu skal betale til for sådan en lejlighed [...]* (Bilag 6, s. 3). Marco beskriver det at være selvstændig, som "*[...] at man kan gøre tingene selv"* (Bilag 8, s. 3). Disse udsagn viser, at selvstændighed ikke kun kan forstås som praktiske færdigheder, men at de unge også giver udtryk for værdien i at kunne mestre hverdagens fysiske og psykiske udfordringer.

Derudover beskriver de unge, at deres psykiske trivsel også har betydning for deres selvstændighed. Vi har talt med de unge om, at der sker mange forandringer, når man fylder 18 år, hvor man rent praktisk får mere ansvar, som at skulle tjekke e-Boks, træffe egne beslutninger og håndtere sin økonomi. Samtidig kan der også opstå nogle psykiske eller følelsesmæssige udfordringer, der fylder hos nogle unge. Det kan eksempelvis komme til udtryk gennem usikkerhed, stress eller bekymringer i forbindelse med at skulle tage ansvar for eget liv og træffe selvstændige beslutninger. Line giver hertil udtryk for at hun "*[...] synes sån, der er lidt mange ting, man pludselig skal have styr på, når man bliver 18, og det kan være ret overvældende[...]*" selv at skulle navigere i dette, hvis ikke man har et netværk at trække på (Bilag 5, s. 1). Jonas giver samtidig udtryk for, at krav og forventninger fra systemet kan opleves som et pres, da "*[...] det var lidt meget system og regler. Jeg synes måske bare der var meget fokus på, at jeg skulle en masse ting lige efter jeg blev 18. Jeg ville nok bare gerne være fri for kommunen"* (Bilag 6, s. 1). Endvidere åbner Line op for, at det kan være svært i den alder at skulle bede om hjælp og tilskriver at selvstændighed også er "*[...] det med at kunne sige til, når jeg har brug for hjælp [...] jeg kan stå på egne ben, men det betyder ikke, at jeg skal kunne klare alt alene"* (Bilag 5, s. 2). Dette understøttes af Sofie, som også giver udtryk for, at "*Det er nok også lidt svært*" at spørge om hjælp (Bilag 4, s. 3). Vi ser at ovenstående beskrivelser af selvstændighed kan kobles til Arnetts teori om fremspirende voksenliv, som beskriver at oplevelsen af at være voksen er subjektiv og kontekstafhængig (Arnett, 2023). På tværs af de unges beskrivelser fremstår selvstændighed ikke som en pludselig tilstand, men som noget, der udvikler sig gradvist og samtidig kan være forbundet med udfordringer, særligt når psykiske belastninger er vanskelige at italesætte. Denne kompleksitet peger på, at overgangen til voksenlivet ikke nødvendigvis følger en fast aldersgrænse. Det underbygges også i Ankestyrelsens rapport "Indsatser i overgangen til voksenlivet - For unge i udsatte positioner" fra 2022, hvor en socialrådgiver fra Gentofte Kommune fremhæver, at det ikke er realistisk at forvente, at unge ved deres 18. år er klar til at leve op til de krav, der forbindes med et selvstændigt voksenliv:

> "*Når man er 18 år står man jo ikke almindeligvis, hvor man er presset til at være voksen og ansvarlig [...]. Der er ikke særligt mange unge mennesker, der flytter hjemmefra som*

> *18-årige. Det er også nogle i forvejen sårbare unge, der bliver pålagt at skulle være lidt ekstra voksne tidligere end de skulle have været det. Så det er at presse nogle unge mennesker ud i voksenlivet, før man tænker det overhovedet er almindeligt i samfundet. Det er de færreste mennesker, der kigger på en 18-årig og tænker; Du er voksen!*" (Ankestyrelsen, 2022, s. 16).

Baseret på vores empiri tolker vi, at de unges muligheder for en god overgang til voksenlivet i høj grad præges af den kontekst, de indgår i, i perioden umiddelbart efter, at de fylder 18 år. Anne fik med ungestøtten mulighed for at blive boende ved sin plejefamilie, hvor hun gradvist har kunne udvikle sine færdigheder, som har gjort hende i stand til at flytte hjemmefra på et tidspunkt, hvor hun faktisk var klar til det. Modsat beskriver Marco, at han som 18-årig blev placeret i egen lejlighed og dermed tidligt blev skubbet ind i voksenlivet, hvilket har formet hans forståelse af selvstændighed som noget, man må klare på egen hånd (Bilag 8). En socialrådgiver fra Guldborgsund Kommune påpeger i Ankestyrelsens rapport at, " *[...] vi har masser af erfaring med, at hvis vi flytter dem [de unge] ud for tidligt, så går det galt. De unge mennesker har simpelthen brug for ro. Én ting er, at man bliver 18 den ene dag, men man bliver ikke voksen den anden dag*." (Ankestyrelsen, 2022, s. 24). De unges beskrivelser indikerer, at overgangen til et selvstændigt voksenliv indebærer mange nye krav og overvejelser, særligt for de unge, der står over for at skulle flytte hjemmefra og etablere sig i egen bolig. Endvidere peger socialrådgiveren fra Guldborgsund Kommune på, at der kan være ulighed mellem udsatte unge og jævnaldrende unges forudsætninger i overgangen til voksenlivet. Det tyder på, at når unge presses ud i selvstændighed, som de ikke er forberedte på, øges risikoen for, at de får svært ved at lykkes i denne overgang.

7.1.2 Socialrådgivernes forståelser

I det følgende rettes fokus mod socialrådgivernes forståelse af det selvstændige voksenliv. Af vores empiri fremgår det, at de socialrådgivere, vi har interviewet overordnet, har samme forståelse af, hvad det betyder at kunne leve et selvstændigt voksenliv. Denne forståelse kommer blandt andet til udtryk ved socialrådgiver Hans' beskrivelse af selvstændighed:

> *"[...] selvstændighed, det betyder, at man begynder at påtage sig mere ansvar i forhold til de opgaver, der hører med til at være voksen. Altså så er de jo forskellige steder, og nogen de er jo nærmest ved at være klar til at flytte for sig selv, og når vi får dem, hvis de bor hjemme, og andre de er jo overhovedet ikke selvstændige. Så det er det der med at træne*

> *de almindelige opgaver i dagligdagen. Det kan være at tage ansvar for selv begynde at vaske sit tøj. Det kan være at tage ansvar for at deltage i de praktiske opgaver i hjemmet, i forhold til rengøring, madlavning. Det kan være at begynde at kigge på sin økonomi, få lavet en budgetkonto. Det kan være alle de her kedelige voksne ting. Det er en del af det, jeg sådan betragter med selvstændighed, i forhold til praktiske opgaver. Men så er der jo også den her del med, at man bliver mere opmærksom på sine egne behov, og italesætter, hvad man har behov for at sige fra overfor, vælger relationer til og fra, og mærker efter. Det synes jeg også er en del af selvstændigheden, at man begynder selv at være opmærksom på, hvad det er, man har behov for."* (Bilag 1, s. 7).

Hans' beskrivelse peger på, at selvstændighed udvikles gennem en gradvis tilegnelse af både praktiske og personlige kompetencer. Denne forståelse åbner op for at se selvstændighed som noget, der formes over tid, og som påvirkes af den unges egne erfaringer med positiv udvikling. Dette understøttes yderligere i et andet interview, hvor socialrådgiver, Thilde, uddyber, hvordan netop positiv udvikling knytter sig til de unges udvikling mod et selvstændigt voksenliv:

> *"Det, jeg tænker, det er, at vi skal jo gøre klar til, at de har et selvstændigt voksenliv. Det, jeg tænker med en positiv udvikling, det er, hvis nu man får mere overblik over sin hverdag, eller får mere struktur i sin hverdag. Det kan være at handle ind til madplaner, det kan være noget økonomi, og det kan også være sin skolegang […] Men det er jo mest de her praktiske ting, vi kigger på ind i selvstændiggørelse."* (Bilag 3, s. 2).

Her bliver positiv udvikling forstået som konkrete skridt i retning af at kunne håndtere hverdagens ansvar. Samtidig viser vores empiri, at både selvstændighed og positiv udvikling er begreber, der kan være vanskelige for socialrådgivere at definere. Socialrådgiver Iben reflekterer over, hvordan begrebet selvstændighed ofte anvendes uden en klar fælles forståelse: *"[...] i forhold til at være selvstændig, så har jeg faktisk tænkt over det flere gange, for vi skriver det jo, når vi sidder og arbejder med de her unge mennesker […]"* (Bilag 1, s. 7). Vi tolker, at selvstændighed er et begreb, der ofte anvendes i sagsbehandlingen, men uden at socialrådgiverne nødvendigvis tillægger begrebet en særlig betydning, fordi det er en naturlig del af det felt, de til daglig arbejder inden for. Dette indikerer samtidig et behov for at undersøge, hvorfor de unge og socialrådgivernes forståelse af selvstændighed opleves forskelligt.

7.1.3 Selvstændigt voksenliv og positiv udvikling fra de unges perspektiv

I det ovenstående har vi analyseret, hvordan de unge og socialrådgiverne forstår begreberne positiv udvikling og et selvstændigt voksenliv. Fokus har primært været på deres respektive forståelser af selvstændighed, men det er samtidig relevant at forholde os til informanternes forståelse af positiv udvikling, da dette udgør et centralt begreb i ungestøtteindsatsen. Som tidligere beskrevet fremgår det af Håndbog om Barnets Lov, at positiv udvikling er et af de krav, der stilles til de unge, idet de forventes at udvikle sig i en positiv retning for at kunne opnå et selvstændigt voksenliv (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a). I det følgende analyserer vi de bagvedliggende forklaringer, der ligger til grund for de unges opfattelse af begreberne. Dette gør vi ved at inddrage Bourdieu og Arnett som teoretiske perspektiver.

Med udgangspunkt i Arnetts teori om det fremspirende voksenliv, er vejen til voksenlivet ikke ens for alle unge (Arnett, 2023). Arnett beskriver at livsfasen fra 18-29 år er kendetegnet af identitetsafprøvning, ustabilitet, selvfokus, optimisme og muligheder i forhold til fremtiden samt en oplevelse af at befinde sig in-between ungdommen og voksenlivet (Arnett, 2023). Yderligere formes de unges forståelser af selvstændighed, ifølge Bourdieu, i høj grad af deres habitus, altså de erfaringer, værdier og handlemønstre, de har med sig fra familie, opvækst og tidligere møder med systemet (Wilken, 2011). Dette påvirker, hvad de unge opfatter som normale skridt ind i voksenlivet.

Gennem kodning af vores empiri, har vi identificeret nogle mønstre, hvor vi ser at de unge kan inddeles med afsæt i Bourdieus kapitaler. Bourdieu har udviklet tre kapitaler; den kulturelle-, sociale- og økonomiske kapital, hvoraf disse kan forstås som de ressourcer, der giver mennesker magt, status og muligheder i samfundet (Hutchinson & Oltedal, 2019). Vi inddeler de unge i tre kategorier, i forhold til hvilke opvækstbetingelser og erfaringer de har med systemet. De tre kategorier vi inddeler de unge i, er:

1. Unge der er opvokset med stabile rammer.
2. Unge der har erfaringer med systemet.
3. Unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser.

Det er relevant at forholde sig til de unges kapitaler, da de unge har forskellige forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling. Vores empiri viser, at de unge besidder forskellige grader af de tre kapitaler, hvilket påvirker, hvordan de opfatter og arbejder mod en positiv udvikling. De unges

habitus og kapitaler, har derfor betydning for deres forudsætninger for at navigere i det kommunale felt og dets doxa.

7.1.3.1 Unge der er opvokset med stabile rammer

Den første kategori omfatter unge, der er opvokset med stabile rammer, eksempelvis Sofie, der har været anbragt siden hun var spæd, hvor praktiske opgaver, økonomi og hverdagsstruktur har været en naturlig del af dagligdagen (Bilag 4). På baggrund af empirien tolker vi, at hendes habitus har betydning for hvordan hun tillægger bestemte færdigheder som praktiske opgaver, økonomi og hverdagsstruktur værdi i forståelsen af selvstændighed og positiv udvikling. Disse færdigheder bliver centrale, fordi de afspejler det voksenliv, hun kender fra sin erfaringsverden. Sofie har endnu ikke skulle forholde sig til det kommunale doxa om selvstændighed, da hendes opvækst i en stabil plejefamilie har givet hende rutiner og erfaringer, som gør overgangen til voksenlivet mindre usikker. Endvidere er Sofie 17 år og er derfor endnu ikke i målgruppen for ungestøtte, som yderligere kan have betydning for, hvorfor hun ikke aktivt kan forholde sig til overgangen til det selvstændige voksenliv.

7.1.3.2. Unge der har erfaringer med systemet

Den anden kategori omfatter unge med erfaringer fra systemet, som eksempelvis Line og Anne, der begge har været anbragt. Disse unge har udviklet en habitus, hvor det at spørge om hjælp, at navigere i støttesystemer og tale om egne behov fremstår som naturlige elementer i selvstændighed. Herved får de unge mulighed for at afprøve deres identitet gennem udforskning af uddannelsesvalg, beskæftigelse og sociale relationer i forsøget på at skabe afklaring omkring egen identitet og retning i livet (Arnett, 2023). Et eksempel herpå er Anne, der fortæller at hun:

> *"[...] er 21 og jeg studerer sociologi på femte semester på AAU. Og så arbejder jeg i Netto. Og så har jeg lige arbejdet på en bar. Men det gør jeg ikke mere, for det passer ikke så godt med sådan med livet. Jeg arbejder meget midlertidigt ude på X for at tjene nogle ekstra penge. [...]"* (Bilag 7, s. 1).

Citatet illustrerer, hvordan Anne har afprøvet forskellige muligheder, både i forhold til arbejde og uddannelse, og har justeret hendes vej i livet undervejs. Det er naturligt for unge på informanternes alder at justere og ændre i deres oprindelige planer, for at finde den rigtige vej for dem, når de har et godt netværk og kendskab til feltet (Arnett, 2023; Wilken, 2011).

Da Anne og Line har erfaring med det kommunale system og har hyppig kontakt med fagprofessionelle, er de bekendte med feltet, og har derfor lettere adgang til dets doxa (Wilken, 2011). Dette betyder, at de har en forståelse af, hvilke handlinger og strategier der anses for hensigtsmæssige eller forventede inden for feltet. Denne viden kan de bruge til at navigere mere målrettet i overgangen til det selvstændige voksenliv. Et eksempel på dette ses, når Anne og Line bliver spurgt om, hvad positiv udvikling betyder. Anne svarer: "*[...] Det ved jeg ikke, så tænker bare på positiv udvikling [...]*" (Bilag 7, s. 6). Line uddyber: "*Jeg tænker på, at man får det bedre. Ja, at tingene begynder at fungere, og man kan mærke, man kan mere selv. Og at man bliver ja, mere selvstændig*" (Bilag 5, s. 4). Annes og Lines habitus og deres kendskab til feltets doxa gør det vanskeligt for dem at forklare begrebet positiv udvikling (Wilken, 2011). De opfatter betydningen som en selvfølge, fordi de er så vant til de forventninger, som feltet stiller til dem.

Ud fra vores empiri, ser vi at Anne og Line kan fremstå med en vis grad af selvstændighed, mens de fortsat er afhængige af støtte fra det kommunale system. Denne dobbelthed, af at være både voksen og fortsat afhængig af støtte, er karakteristisk for det fremspirende voksenliv og skaber et konstant skift mellem selvstændighed og afhængighed, hvor de befinder sig i in-between fasen (Arnett, 2023). Line beskriver denne balance, og giver udtryk for, at selvstændighed kan være flere ting:

> *"For mig tror jeg nok det handler om at kunne klare hverdagen selv og tage ansvar for mig selv og mine ting men måske også det med at kunne sige til, når jeg har brug for hjælp. Jeg vil gerne føle, jeg kan stå på egne ben, men det betyder ikke, at jeg skal kunne klare alt alene."* (Bilag 5, s. 2).

I citatet giver Line udtryk for, at der er forskel på at kunne håndtere hverdagen på egen hånd og at have modet til at bede om hjælp. Ser vi dette i relation til forståelsen af selvstændighed, viser det, at Line taler ind i at være selvstændig, men ikke at være selvhjulpen (Social- og Boligstyrelsen, 2023, a). Line og Annes indgående kendskab til det kommunale system gør, at de har tillid til feltet og dets doxa, hvilket gør dem mere komfortable i in-between fasen, fordi de kan navigere sikkert i de forventninger og støttestrukturer, der følger med.

7.1.3.3 Unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser

Den tredje kategori omfatter unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser, som eksempelvis Marco og Jonas, der begge tidligere har været anbragt på institution. Som Arnett påpeger, er overgangen til voksenlivet stærkt påvirket af de rammer, den unge befinder sig i (Arnett, 2023). Unge med

færre ressourcer har ofte mindre mulighed for at eksperimentere med identitet, udskyde voksenroller eller få støtte fra netværket. Dette kommer tydeligt til udtryk hos Jonas og Marco, som begge forbinder selvstændighed med at skulle klare sig selv (Bilag 6 og 8). Marco understreger, hvordan han "*[...] har da fundet ud af rigtig meget rigtig hurtigt, fordi jeg startede næsten fra nul af. Det blev jeg jo nødt til [...]*" (Bilag 8, s. 4). Citatet illustrerer tydeligt, hvordan de belastede opvækstbetingelser former unges forståelse af det selvstændige voksenliv. Marcos udtalelse viser, at hans tidlige ansvar og manglende støtte fra netværket har tvunget ham til hurtigt at tilegne sig færdigheder. Jonas og Marcos forståelse af selvstændighed er derfor tæt knyttet til nødvendighed og overlevelse snarere end et valg. Vi ser et mønster i, at unge med flere ressourcer kan eksperimentere med identitet og gradvist påtage sig voksenroller, hvor Marco og Jonas ikke har samme mulighed. Dette illustrerer et centralt kendetegn ved unge med begrænsede ressourcer, hvor de ikke har samme mulighed for at fejle, eksperimentere og lære i trygge rammer som de unge, der er i kategori 1 og 2 (Arnett, 2023). Med afsæt i det produktive menneskesyn, der er dominerende i feltet, bliver det tydeligt, at Marco og Jonas distancerer sig fra dette når de beskriver, hvad de forbinder med et selvstændigt voksenliv og positiv udvikling. Deres udsagn kan samtidig forstås som udtryk for, at det fremstår vanskeligt udelukkende at rette fokus mod arbejde eller uddannelse i overgangen til voksenlivet, når de parallelt skal håndtere etableringen af en tilværelse i egen lejlighed. Marco beskriver positiv udvikling som "*et eller andet klam pædagogik. Et eller andet jeg har fået kylet i hovedet så tusind mange gange nu [...] Så det får mig bare til at lukke ørerne, når jeg hører sådan et eller andet*" (Bilag 8, s. 4). Marcos udtalelse illustrerer tydeligt, hvordan feltets forståelse af positiv udvikling opleves som påtrængende og fremmed for ham. Marcos beskrivelse af positiv udvikling som et eller andet klam pædagogik og hans reaktion på at lukke ørerne viser en distancering fra de forventninger, feltet stiller. Adspurgt til positiv udvikling giver Jonas udtryk for "*at noget sådan bliver bedre over noget tid [...]"*, og nævner yderligere positiv udvikling "*[...] er svært at sige noget om når nu jeg først lige er begyndt at kigge på uddannelse. Der var meget andet der fyldte dengang jeg blev 18 og jeg skulle bo alene i min egen lejlighed."* (Bilag 6, s. 4-5). Vi fortolker dette som et udtryk for, at Jonas og Marcos forståelse af positiv udvikling ikke primært formes af feltet og samfundets doxa, men af deres konkrete erfaringer fra overgangen til voksenlivet. Vi ser at empirien dermed fremhæver, hvordan de unges hverdag kan komme i konflikt med feltets doxa, og hvordan de i stedet skaber deres egen forståelse af selvstændighed og positiv udvikling.

Sammenfattende viser ovenstående analyse, hvordan de unge og socialrådgiverne forstår begreberne selvstændighed og positiv udvikling i overgangen til voksenlivet, med særligt fokus på de unges perspektiver. På baggrund af empirien er der identificeret tre kategorier af unge: 1) unge med stabile

rammer, 2) unge med erfaringer fra systemet og 3) unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser. Analysen viser, at unge med højere grad af kapital har bedre forudsætninger for identitetsafprøvning og gradvis overgang til voksenlivet, mens unge med lavere grad af kapital i større omfang forbinder selvstændighed med nødvendighed og tidligt ansvar. Samtidig fremgår det, at feltets forståelse af positiv udvikling ikke nødvendigvis stemmer overens med de unges konkrete erfaringer, særligt for unge i kategori 3. Dette kan skabe afstand til feltets forventninger og føre til alternative, erfaringsbaserede forståelser af selvstændighed og udvikling.

7.1.4 Selvstændigt voksenliv og positiv udvikling fra socialrådgivernes perspektiv

I det foregående afsnit har vi analyseret, hvilke faktorer der ligger til grund for de unges forståelse af begreberne positiv udvikling og selvstændigt voksenliv, og hvordan disse forståelser er blevet formet. I det følgende afsnit udfolder vi de bagvedliggende forklaringer, der ligger til grund for socialrådgivernes opfattelse af begreberne. Dette gør vi ved at inddrage Bourdieu som teoretisk perspektiv.

På baggrund af ovenstående analyse om socialrådgivernes forståelse af selvstændighed, ser vi at disse forståelser i høj grad kan ses gennem Bourdieus teori (Hutchinson & Oltedal, 2019). Socialrådgiverne er overordnet set enige i deres opfattelse af, hvad et selvstændigt voksenliv indebærer. De betoner alle betydningen af praktiske færdigheder som fundamentale for selvstændighed, samtidig med at de anerkender, at der kan være andet end praktiske færdigheder, der fylder for de unge.

Ud fra vores interview tolker vi at socialrådgiveren Thilde fra Aalborg Kommune i nogen grad adskiller sig fra socialrådgiverne i Frederikshavn Kommune, i sine beskrivelser af hvordan der vurderes om de unge er klar til voksenlivet:

> *"[...] Det er jo meget nemmere for os, at finde, hvad vi kan måle på. Det kan vi ikke helt, i den psykiske trivsel. Og selvfølgelig har vi sådan det for øje, men når vi skal lave de her mål, så er det jo praktisk. [...] det er også de praktiske mål, der er meget nemmere at lave, end alt det psykiske. Selvom jeg vil sige, at det er altid dem, der er vigtigst, så må det komme bagefter. Men når vi skal blive ved med at argumentere for at holde det her i gang, så er det jo de her mål, vi skal gå efter, og de er nemmest at lave ud fra det praktiske."* (Bilag 3, s. 5).

Thilde beskriver, at hendes vurderinger af, om de unge udvikler sig positivt, tager form efter feltets doxa, hvor praktiske kompetencer vægter højere end det psykiske aspekt. Det fremgår tydeligt i citatet, at Thilde i sin habitus mener at selvom den psykiske trivsel er vigtig, så skal hun følge kommunens og organisationens doxa, for at kunne argumentere for om den unge skal bevilges ungestøtte eller om støtten skal afsluttes. Modsat peger socialrådgiver Iben på, at man i forståelsen af selvstændighed også lægger vægt på, at den unge skal "*[...] kunne mærke sig selv, og kunne sætte grænser, men også samtidig at vide, at det okay at kunne blive overbelastet i de ting, man skal, men at det er sådan en helt almindelig hverdag, den ser ud [...]*" (Bilag 1, s. 7). Denne forskel peger på, at forskellige kommuner, forstået som to felter, der opererer med forskellige doxa, hvilket påvirker socialrådgivernes forståelse af det selvstændige voksenliv og arbejdet med dette. Vi ser i socialrådgivernes udsagn, at de praktiske kriterier fungerer som en implicit målestok for, hvornår en ung vurderes som selvstændig. Selvstændighed bliver dermed noget, der forstås gennem den institutionelle logik, snarere end ud fra de unges egen selvforståelse (Wilken, 2011).

Vi har fået en forståelse af, at kapitalformerne spiller en central rolle i, hvordan socialrådgiverne fortolker de unges udviklingspotentialer. Socialrådgiveren opfattes i kraft af sin profession som havende høj kulturel kapital, fordi de besidder specialiseret viden om lovgivning og sociale problemstillinger (Hutchinson & Oltedal, 2019). Samtidig ses det, at socialrådgiveren har høj social kapital, fordi de indgår i et professionelt netværk, som følge af deres myndighedsrolle, giver adgang til ressourcer og indflydelse.

Vi har tidligere analyseret, at socialrådgiverne vurderer de unge ud fra hvorvidt de kan udvikle sig mod et selvstændigt voksenliv. Vi tolker at de unge i praksis måles på graden af deres samlede sociale-, kulturelle- og økonomiske kapitaler, i forhold til om de kan gennemføre en positiv udvikling mod det selvstændige voksenliv, samt hvilke kapitaler der særligt kræver udvikling for at styrke deres muligheder.

7.1.4.1 Kulturel kapital

Den kulturelle kapital træder tydeligt frem i fortællingerne, hvor unge med gode kommunikative færdigheder og forståelse for feltets doxa ofte beskrives som mere selvstændige (Hutchinson & Oltedal, 2019). Socialrådgiver Ibens udsagn tydeliggør, hvordan unge, der er fortrolige med feltets doxa, ofte opfattes som mere modne og selvstændige:

> *"[...] Der er dem, som, det er et grimt ord, bliver kaldt for systembørn, som har været i systemet hele deres liv og har den største tryghed i det [...] Når vi snakker om, hvad er jeres udfordringer? "Jeg vil gerne have redskaber og strategier til at håndtere min borderline." Det er jo ikke et barn, der siger det. Det er jo et barn, der er blevet opfostret i et system, hvor man er fokuseret på: hvordan skal vi håndtere dine udfordringer [...]"* (Bilag 1, s. 25).

Vi tolker citatet som et udtryk for, at socialrådgiveren opfatter unge, der har en bred systemforståelse og et sprog for deres egne udfordringer, som havende en højere grad af kulturel kapital (Hutchinson & Oltedal, 2019). De kender til de begreber der anvendes i feltet, og kan udtrykke deres behov på måder, der passer ind i feltets doxa. Dermed fremstår de, set fra socialrådgiverens position, som mere selvstændige, fordi de kan pege på, hvad de har brug for, og kan sætte ord på deres egen udvikling. Denne iagttagelse blev også tydelig for os i mødet med Anne, som fremstod veltalende og reflekterende (Bilag 7). Hendes evne til at formulere sine erfaringer og behov gjorde, at vi under interviewet opfattede hende som mere selvstændig og velfungerende end flere af de øvrige unge, vi har interviewet. Efter interviewet med Anne blev vi opmærksomme på vores egen forforståelse, hvor vi antager, at hun er mere velfungerende på grund af hendes universitetsstudier og veltalenhed. Ved en efterfølgende drøftelse af interviewet reflekterede vi over, at hendes fremtoning og perioder med bramfrihed under samtalen kan forstås som en delvist opretholdt facade, der i visse øjeblikke glipper. Som følge heraf gjorde det os bevidste om vores egen forforståelse vi som forskere og fremtidige socialrådgivere bærer med os. I fortolkningen af denne del, arbejdede vi aktivt med at udfordre vores antagelser og vurderinger af Anne.

7.1.4.2 Social kapital

Vi ser i empirien, at socialrådgiverne ser social kapital som afgørende for, om de unge kan udvikle sig mod det selvstændige voksenliv. Tove, leder i Familiegruppen giver i følgende citat udtryk for vigtigheden af den unges netværk:

> *"[...] det jeg meget har fokus på, det er jo, at de her unge, som enten har været anbragte i mange år af deres liv og har utrolig dårligt familie- og privatnetværk, eller bare fordi de har boet i en meget netværksfattig familie, det er det med, at det er kontaktpersonernes opgave at udvikle de unges netværk. [...] Vi ved, at ensomhed i Danmark er den største*

dræber [...] Så det der med, at hvordan er det nu, at vi får etableret nogle ordentlige netværk omkring de unge [...]" (Bilag 2, s. 8).

Citatet beskriver, hvordan Tove vurderer, at unge uden stabilt netværk står svagere i overgangen til voksenlivet. Hun lægger vægt på, at et netværk er et udviklingspunkt for mange unge, ligesom vi tidligere har beskrevet at sociale netværk spiller en central rolle, da sunde relationer understøtter individets mulighed for at deltage aktivt i eget liv og træffe meningsfulde valg (Nissen et al., 2018). I vores empiri fremgår det, at Marco "*[...] begyndte at få nogle kammerater, der kan hjælpe [...]*" (Bilag 8, s. 11). Positiv udvikling skal her forstås som, at Marco i stigende grad formår at anvende hans netværk aktivt, søge relationel støtte og etablere nye, mere stabile sociale relationer. Gennem sådanne relationer og netværk kan trivsel styrkes, idet de blandt andet kan mindske oplevelser af ensomhed og bidrage til en følelse af tilhørsforhold og mening (Nissen et. al., 2018).

Yderligere bidrager socialrådgiver Iben med hendes perspektiv om vigtigheden af, at de unge har nogen i sit netværk de kan spejle sig i, hvor hun påpeger, at man som socialrådgiver kan *"[...] forsøge at spejle dem nok så meget i, at man kan godt være X år og socialrådgiver, som jeg er, og stadig have udfordringer i sit liv. Og at det betyder ikke, at man har fejlet [...]"* (Bilag 1, side 11). Iben peger her på, at unge ofte måler deres egen selvstændighed op imod urealistiske forventninger om, hvordan et selvstændigt voksenliv ser ud. Hvis ikke de unge ser, at mennesker med job eller uddannelse også kan have udfordringer, risikerer de at sammenligne sig med et urealistisk billede af, hvad de skal kunne for at være selvstændige (Bilag 1). Dette hænger sammen med at positiv udvikling indebærer, at unge bliver mere realistiske og udviklingsorienterede, både i forhold til sig selv og andre (Nissen et al., 2018). En central del af denne proces er at forstå, at alle mennesker fejler, og at selvstændighed ikke er ensbetydende med, at man skal være selvhjulpen i alt.

7.1.4.3 Økonomisk kapital

Som tidligere nævnt i analysen, lægger de unge vægt på, at det at være selvstændig betyder at man kan have styr på sin egen økonomi (Bilag 4). Her bliver økonomisk kapital central, da det gør det muligt for den unge at navigere i voksenlivets krav og forventninger (Hutchinson & Oltedal, 2019). Socialrådgiverne tillægger, ligesom de unge, det stor betydning, at unge kan håndtere deres økonomi (Bilag 1). Unge med begrænset økonomisk kapital vurderes ofte af socialrådgivere som mindre selvstændige, da økonomisk kapital udgør en central ressource for at kunne leve et selvstændigt voksenliv. Evnen til at håndtere egne udgifter, såsom betaling af husleje og mad, er grundlæggende for at opretholde en

stabil hverdag og have adgang til basale nødvendigheder. Manglende økonomiske ressourcer begrænser derfor ikke blot den unges selvstændighed, men kan også påvirke de unges muligheder for at eksperimentere med identitet, afprøve voksenroller og deltage i sociale aktiviteter, elementer som Arnett beskriver som centrale i det fremspirende voksenliv (Arnett, 2023). Dette viser, hvordan en lav grad af økonomisk kapital både strukturelt og praktisk kan hæmme unges udvikling mod et selvstændigt voksenliv.

7.1.5 Delkonklusion

Ovenstående analyse viser, at forståelsen af selvstændigt voksenliv og positiv udvikling varierer mellem de unge og socialrådgiverne og afhænger af de unges ressourcer og kapitaler. De unge beskriver generelt det selvstændige voksenliv, som både evnen til at håndtere praktiske krav og evnen til at kunne klare hverdagens pres og vide, hvor man kan søge hjælp. Flere kobler selvstændighed direkte til at kunne bo alene og varetage de daglige gøremål selv (Bilag 4, 5, 6, 7, 8). Socialrådgiverne beskriver det selvstændige voksenliv som evnen til gradvist at påtage sig ansvar for praktiske opgaver i hverdagen, samtidig med at de unge bliver opmærksomme på egne behov og evner at sætte grænser og træffe valg i relationer og personlige situationer (Bilag 1). Unge med stabile rammer, som Sofie i kategori 1, har ofte erfaring med praktiske og sociale færdigheder, hvilket giver dem tryghed i overgangen til voksenlivet. Unge med erfaringer fra systemet, som Anne og Line i kategori 2, kan navigere i feltets doxa, eksperimentere med identitet og gradvist påtage sig voksenroller, samtidig med at de fortsat er afhængige af støtte fra deres netværk. Unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser, som Marco og Jonas i kategori 3, forbinder selvstændighed med nødvendighed og tidligt ansvar og har begrænset mulighed for gradvist at afprøve voksenroller. Socialrådgiverne vurderer typisk selvstændighed ud fra praktiske kompetencer, men anerkender også betydningen af psykisk trivsel og sociale relationer. Samlet peger analysen på, at overgangen til voksenlivet er en gradvis og kompleks proces, hvor både de unges habitus, kapitaler og feltets doxa spiller afgørende roller for, om udviklingen bliver positiv og meningsfuld.

7.2 Rammernes betydning for forståelsen

Den anden del af analysen vil undersøge, hvordan rammerne påvirker socialrådgiverens forståelse af det selvstændige voksenliv. Dette med udgangspunkt i Bourdieu og Lipskys teorier, som skal bidrage til at synliggøre, hvordan systemets struktur kan påvirke socialrådgiverens forståelse. De juridiske,

organisatoriske og økonomiske rammer former i høj grad både socialrådgivernes forståelser af, hvad et selvstændigt voksenliv indebærer, og hvornår et ungt menneske anses for at være selvstændig.

7.2.1 Juridiske rammer

Barnets lov danner ramme for arbejdet med ungestøtte, og lovgivningens krav til ungestøtte opleves af flere socialrådgivere, som vagt formulerede og vanskelige at omsætte til praksis. Dette fremstår tydeligt i Ankestyrelsens rapport, hvor flere socialrådgivere påpeger, at lovgivningen er upræcis når det kommer til kriterier for eksempelvis positiv udvikling og selvstændighed (Ankestyrelsen, 2022). Dette understøttes af vores empiri, hvor Tove påpeger, at hun synes "*[...] nogle gange, så er vores lovgivning mega irriterende at læse [...]*" (Bilag 2, s. 3). Denne mangel på præcisering kommer også til udtryk, hvor Thilde siger, at hun *"gad godt, at der blev lavet lidt mere faste rammer, eller i lovgivningen, om hvornår vi kan se en positiv udvikling"* (Bilag 3, s. 7). De mere fleksible rammer medfører, at socialrådgiverens individuelle skøn får stor betydning, hvilket kan resultere i væsentlige forskelle i vurderingen af, hvad der anses som positiv udvikling. Dette indebærer en risiko for, at det, der tolkes som positiv udvikling hos én socialrådgiver eller i én kommune, ikke nødvendigvis vurderes på samme måde hos en anden. Konsekvensen kan være, at nogle unge får afsluttet ungestøtteindsatsen tidligere end hensigtsmæssigt eller slet ikke får den bevilget. Det påpeges yderligere af Thilde at;

> *"[...]som ny, [...] det kan være mega svært, at navigere rundt i, så er mine kollegaer, der måske har været der i mange år, de kan nemt få det igennem, men jeg skal virkelig ind og diskutere [...] det handler jo også lidt om erfaring, men det kunne være fedt, hvis det var lidt mere udpenslet"* (Bilag 3, s. 7).

Ovenstående citat bliver et udtryk for, at socialrådgiverne mangler en fælles doxa, der danner ramme for nogle fælles institutionelle kriterier, der kan legitimere socialrådgivernes vurderinger (Bilag 3). Når sådanne kriterier er uklare, kan der ubevidst skabes en forskel mellem nyuddannede og erfarne socialrådgivere, som kommer til at bero på deres kulturelle kapital (Hutchinson & Oltedal, 2019). Dermed bliver det selvstændige voksenliv og positiv udvikling til et begreb, der forstås og vægtes forskelligt alt efter organisationens retningslinjer og socialrådgiverens kulturelle kapital (Bilag 3).

7.2.1.2 Juridiske rammer for planlægning af ungestøtte

Det fremgår af Barnets lov §111 stk. 1, at handlekommunen senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år skal træffe afgørelse om ungestøtteindsatser til den unge. I praksis

oplever flere socialrådgivere, at denne tidsfrist kan være vanskelig at overholde. Det oplever de unge også selv. Anne beskriver, hvordan hun oplevede at få ungestøtte bevilget ret sent;

> *"[...]Men jeg synes det sker ret sent [...]. Altså hvis nu jeg stod der 17,5 år gammel. Jeg tror faktisk det var tættere på min fødselsdag, men hvis de havde sagt til mig at jeg skulle flytte ud der, så skulle man have tid til at bearbejde det, tid til at finde en løsning [...] Og det giver bare ikke mening i mit hoved, at man kun skulle have et halvt år til det. [...] og det er hvis alting går efter tidsplanen og jeg ved det er sjældent alt går efter tidsplanen."* (Bilag 7, s. 9-10).

Når socialrådgiveren bliver presset, kan overgangen opleves som pludselig og uforberedt for de unge hvilket igen påvirker de unges tidsramme for at lave en plan, hvis de eksempelvis ikke kan blive i en plejefamilie eller skal flytte fra et opholdssted (Bilag 7; Bilag 8). Samtidig medfører de korte tidsrammer og pressede overgange, at socialrådgiveren ofte oplever at komme bagud med sine administrative arbejdsopgaver, hvilket yderligere begrænser muligheden for at planlægge og støtte den unge proaktivt. Socialrådgiver Hans beskriver, hvordan de oplever udfordringer med at overleveringen fra familiegruppen til KUI sker sent; "[...] *Der er faktisk en del svipsere [...] Det sker faktisk ofte, at der lige pludselig kommer, hov han bliver 18 i næste uge. Og så er vi jo rigtig meget på bagkant*" (Bilag 1, s. 4). Når processerne starter sent, får både socialrådgiverne og de unge et handlerum, der er væsentligt indskrænket, og det hæmmer muligheden for at forberede de unge på, hvad ungestøtte kan hjælpe dem med. Sætter vi dette i relation til Lipskys teori om street-level-perspektivet, bliver lovgivningen et strukturelt vilkår for socialrådgivere, som ofte må prioritere og improvisere i et presset system, ikke fordi de ikke vil overholde loven, men fordi rammerne kan gøre det vanskeligt (Christensen, 2021). Dette afspejler et klassisk krydspres mellem lovgivningen og socialrådgiverens organisatoriske muligheder. Socialrådgivere forventes at overholde faste tidsfrister, men står samtidig i et arbejdsmiljø præget af høje sags tal, begrænsede ressourcer og krav om dokumentation. Af ovenstående analyse tolker vi, at når socialrådgiverne bliver presset i sine arbejdsopgaver, er der en tendens til, at arbejdet bliver reaktivt frem for proaktivt. Dette medfører, at socialrådgiverne ofte kommer til at handle på bagkant, og det har betydning for arbejdet med den unges vej mod et selvstændigt voksenliv.

7.2.2 Organisatoriske rammer

På baggrund af analysen af de juridiske rammer, som danner det formelle fundament for arbejdet med unge i overgangen til voksenlivet, bliver det tydeligt, at lovgivningen kun udgør én del af de betingelser, der former praksis. I det følgende vil vi rette blikket mod de organisatoriske rammer, som sætter de faktiske muligheder og begrænsninger for socialrådgivernes arbejde. De unges og socialrådgivernes forståelse af positiv udvikling og det selvstændige voksenliv påvirkes også af, at systemet omkring den unge består af flere forvaltninger med forskellige formål og logikker. Socialrådgiver Hans forklarer at:

> *"[...] job, uddannelse, det er det, vi skal have vinket af, fordi der er der nogle krav til [...] i det her tilfælde Barnets lov, eller når vi arbejder med Serviceloven, så har vi jo stadig kollegaer, der sidder med beskæftigelsesindsatsen, [...]så der skal man i hvert fald være opmærksom på, vi kan have lidt forskellige perspektiver [...]"* (Bilag 1, side 13).

Her understreger Hans, at de unge potentielt møder flere socialrådgivere, som repræsenterer hver deres område såsom beskæftigelses-, børne- og familie samt socialforvaltningen. De bidrager med hvert deres perspektiv på den unges situation. Selv om kommunen samlet kan ses som ét felt, kan de forskellige forvaltninger forstås som tre separate felter med hver deres doxa (Wilken, 2011). Det betyder, at den unge må navigere mellem disse forskellige felter og deres respektive forventninger. Socialrådgiverens forståelser formes derfor af de organisatoriske rammer, der arbejdes indenfor. Dette bliver tydeligt i vores interviews, hvor to socialrådgivere arbejder efter både Barnets Lov og Serviceloven, mens en tredje socialrådgiver udelukkende arbejder efter Barnets Lov (Bilag 1; Bilag 3). Selvom lovgivningen danner de overordnede rammer, fastlægger hver organisation egne retningslinjer, procedurer og arbejdsgange, der påvirker, hvordan socialfaglige vurderinger udføres i praksis. Det betyder, at socialrådgiverens socialfaglige skøn altid udfolder sig i et spændingsfelt mellem juridiske rammer, organisatoriske forventninger og den konkrete situation.

Af vores interviews beskriver socialrådgiverne, at de nogle gange kan " *[...] sidde lidt i klemme [...]",* hvilket kan forstås som et udtryk for det krydspres, der opstår i deres position som frontmedarbejdere (Bilag 3, s. 5; Christensen, 2021). Med inspiration fra Lipsky opstår dette krydspres, når socialrådgivere i deres praksis skal navigere mellem flere samtidige og potentielt modstridende krav (Christensen, 2021). Disse krav indebærer lovgivningens bestemmelser, kommunale retningslinjer, organisatoriske

prioriteringer, begrænsede økonomiske ressourcer samt de unges ønsker, behov og individuelle livssituationer. Dette krydspres skaber nogle vilkår i organisationen, hvilket betyder at socialrådgiveren konstant må foretage afvejninger af, hvad der er fagligt meningsfuldt, og hvad der faktisk er muligt inden for organisationens rammer (Christensen, 2021). I arbejdet med unges overgang til voksenlivet får dette krydspres særlig betydning, hvor arbejdsvilkårene fremtvinger bestemte afværgemekanismer, så arbejdet kan håndteres bedst muligt eller tilfredsstillende (Christensen, 2021). Her formes socialrådgivernes praksis ikke kun af de unges egne forståelser af, hvad et selvstændigt voksenliv indebærer, men også af organisationens målsætninger og styringslogikker (Christensen, 2021).

Samtidig har vi tidligere fremhævet, at socialrådgiverne er opmærksomme på de unges psykiske trivsel som en central del af deres udvikling (Bilag 1; Bilag 3). Dette aspekt er imidlertid vanskeligt at måle og dokumentere i modsætning til økonomisk stabilitet, gennemført uddannelse eller fastholdt bolig. Vores empiri antyder, at kommunen primært fokuserer på målbare indsatser, hvor man benytter SMART-mål (Bilag 3). SMART står for Specifikt, Målbart, Attraktivt, Realistisk og Tidsbestemt, og skal sikre at målene i ungeplanen bliver så specifikke og konkrete som muligt (Social- og Boligstyrelsen, 2023, b). Det psykiske aspekt kan derfor komme til at fylde mindre i den socialfaglige vurdering, selvom socialrådgiverne er bevidste, om at det kan fylde hos den unge og kan være afgørende for den unges udvikling af selvstændighed. Dette medfører, at de bestemte forståelser af selvstændighed, der let kan operationaliseres og dokumenteres, risikerer at blive tillagt større betydning end de mere komplekse og emotionelle aspekter af at blive voksen. Eksempelvis beskriver Thilde at *"[...] der er noget praktisk, og de her SMART mål [...] der er meget nemmere at lave, end alt det psykiske. Selvom jeg vil sige, at det er altid dem, der er vigtigst, så må det komme bagefter [...]"* (Bilag 3, side 5). Derved kan socialrådgiverne, ofte ubevidst, komme til at reproducere en forståelse af det selvstændige voksenliv, som i høj grad afspejler organisatoriske og systemiske prioriteringer (Christensen, 2021). Det kan skabe en spænding i relationen mellem socialrådgiver og ung, hvor socialrådgiveren på den ene side ønsker at arbejde helhedsorienteret og med blik for trivsel, men på den anden side må tilpasse sig rammer, der vægter målbare parametre. Dette har betydning for, hvilke områder der fremhæves som centrale udviklingspunkter, og hvordan selvstændighed forstås i praksis.

7.2.2.1 Arbejdspres

I analysenotatet fra Dansk Socialrådgiverforening "Socialrådgivere under pres: Hver 2. har overvejet jobskifte, og hver 4. at forlade faget" fra 2025 fremgår det, at 49,2 procent af alle offentligt ansatte socialrådgivere det seneste år har overvejet at forlade deres nuværende job (Dansk Socialrådgiverforening, 2025). Blandt socialrådgiverne på børne- og familieområdet i kommunerne gælder det hele 54,8 procent, hvilket er særligt udbredt blandt dem, som føler sig stresset eller oplever et højt arbejdspres (Dansk Socialrådgiverforening, 2025). De adspurgte socialrådgivere giver udtryk for, at borgerne har for mange sagsbehandlerskift og at de venter for længe på hjælpen, hvortil de påpeger, at dette vil forværres med stor udskiftning i socialrådgiverfaget (Dansk Socialrådgiverforening, 2025). Med udgangspunkt i vores egne erfaringer fra praksis og baseret på vores empiri står det klart, at socialrådgiverfaget "*[...] er jo et så presset system [...]*" og er præget af høje sagstal og et højt arbejdspres (Bilag 1, s. 4). Dette betyder, at socialrådgiverne må prioritere i deres arbejdsopgaver, for at kunne lykkes i deres arbejde. Dette kalder Lipsky for prioritering, som afværgemekanisme i et presset felt (Christensen, 2021). For nogle af de unge vi har interviewet, betyder det, at de ikke oplever at blive prioriteret af deres socialrådgiver, hvor Sofie giver udtryk for at kun se sin socialrådgiver to gange om året og uddyber yderligere at *"[...] det bliver lidt nemmere, når man har nogle ting der fylder, at fortælle om det, hvis hun var der lidt oftere"* (Bilag 4, s. 8). Selvom de unge giver udtryk for et behov for at se deres socialrådgiver oftere, forklarer Thilde at, hun også gerne ville lave hyppigere opfølgninger men at; *"[...] det er jo sindssygt svært at få tid til [...]*" (Bilag 3, side 5). Når socialrådgiverne samtidig skal leve op til tidsfrister eksempelvis opfølgninger på ungestøtte og et højt arbejdspres, skærpes behovet for at træffe et valg om, hvilke unge der prioriteres hvornår (Christensen, 2021). Denne prioritering beskriver Lipsky som creaming, som er et begreb der signalerer, at der prioriteres mellem borgerne på den måde, at indsatser og ressourcer prioriteres til de borgere, der formodes at være lettest at hjælpe (Christensen, 2021). I praksis kan dette betyde, at de unge, som vurderes at være lettest at hjælpe, eller hvor der forventes størst effekt af indsatsen, ubevidst bliver prioriteret først, mens unge med mere komplekse problemstillinger risikerer at glide længere ned i bunken. I vores empiri ser vi dog en praksis, der vender dette begreb på hovedet og bliver dermed en omvendt creaming. Socialrådgiver Hans fortæller eksempelvis at: *"[...] hvis der kommer en sag, hvor man vurderer, at det bliver en, der fylder meget, så nogle gange bliver vi orienteret tidligt [...]*" (Bilag 1, s. 4). Ud fra citatet og vores egne erfaringer fra praksis, tolker vi at sager, hvor den unge vurderes at fylde meget, ofte får højere prioritet i forhold til information og overlevering, sammenlignet med sager, der vurderes som lettere. Det peger

på, at socialrådgiverne prioriterer deres ressourcer ud fra en vurdering af sagens kompleksitet og belastning, hvilket kan have betydning for, hvordan de forskellige unges behov bliver mødt.
Både gennem vores erfaringer fra praksis og gennem vores empiri får vi indtryk af, at omvendt creaming i stedet retter sig mod de unge med de mest komplekse problemstillinger. Det er disse sager, der prioriteres, fordi de kræver øjeblikkelig handling. De mere velfungerende unge som Anne, Sofie og Line risikerer derimod at deres sag bliver pauseret, da deres grad af selvstændighed gør, at de kan klare sig lidt længere uden opfølgning. På denne måde fungerer omvendt creaming som et redskab til at skabe håndterbarhed i en presset arbejdssituation. Samtidig kan praksissen udfordre princippet om ligebehandling, idet unge fra kategori 1, unge opvokset med stabile rammer, og kategori 2, unge med erfaringer fra systemet, risikerer at skulle vente længere på støtte. Som tidligere analyseret kan unge i kategori 1 og 2, på baggrund af deres kapitalformer og habitus, fremstå som mere selvstændige. Dette kan medføre en risiko for, at socialrådgiveren vurderer deres situation som mindre presserende og dermed antager, at det er mere forsvarligt at overskride tidsfristen på de 6 måneder før den unge fylder 18 år.

7.2.3 Økonomiske rammer

De økonomiske rammer udgør en central del af de organisatoriske vilkår, som socialrådgiverne arbejder under, og disse kan direkte påvirke deres skøn, handlemuligheder og beslutningsprocesser i arbejdet med de unge. Selvom socialrådgiverne selv understreger, at økonomien ikke bør være styrende, fremgår det tydeligt af vores empiri, at økonomien altid er en faktor, der skal tages hensyn til. Som socialrådgiver Iben siger: *"[...]kommunalt betyder penge altid en hel del […] jeg synes ikke, vi oplever, at vi skærer ind til benet, på ungestøtte generelt [...] men det er jo altid med, i vores overvejelser [...]"* (Bilag 1, s. 17). Hermed bliver økonomi ikke et direkte argument, men en strukturel faktor, der indirekte former, hvilke løsninger vurderes som realistiske og legitime.
Tove peger yderligere på, at aktuelle besparelser skærper sondringen mellem faglige vurderinger og økonomiske hensyn: *"[...]der er voldsomme besparelser i kommunerne. Så den sondring bliver endnu hårdere […] der lægger sig op ad en økonomisk vurdering"* (Bilag 2, s. 4). Hun understreger, at organisationen ikke ønsker, at økonomi skal være styrende, men anerkender samtidig, at det er en betingelse, der præger socialrådgivernes beslutninger. Dette afspejler et krydspres, hvor socialrådgivere forventes at levere fagligt begrundede vurderinger, men inden for rammerne, der er væsentligt indsnævret af økonomiske prioriteringer (Christensen, 2021). Samlet viser det økonomiske perspektiv, at

økonomiske rammer ikke blot er en ydre betingelse, men et vilkår, der påvirker både socialrådgivernes praksis i arbejdet med ungestøtte.

7.2.4 Delkonklusion

Analysen viser, at socialrådgivernes forståelse af det selvstændige voksenliv i høj grad formes af de juridiske, organisatoriske og økonomiske rammer, de arbejder inden for. Barnets Lov danner ramme om de overordnede retningslinjer, men lovgivningen er ikke præciseret tilstrækkeligt, hvilket stiller krav til socialrådgiverens individuelle skøn. Her spiller erfaring og kulturel kapital en rolle, idet nyuddannede og erfarne socialrådgivere kan vurdere den samme situation forskelligt. Organisatorisk befinder socialrådgiverne sig i et krydspres mellem forskellige forvaltningers logikker, krav om SMART-mål og høje sagstal, som påvirker, hvilke aspekter af unges udvikling der vægtes. Arbejdspres og prioriteringer, herunder omvendt creaming, betyder, at unge med mere komplekse behov ofte prioriteres højere, mens velfungerende unge kan opleve forsinkelse af støtten. Endelig viser de økonomiske rammer, at selvom socialrådgivere søger at træffe fagligt begrundede beslutninger, er økonomien altid en indirekte styrende faktor. Samlet peger analysen på, at socialrådgiverens forståelse af selvstændighed ikke kun afhænger af de unges behov, men i høj grad formes af strukturelle og organisatoriske vilkår, som skaber krydspres og begrænser handlemulighederne.

7.3 Samspillet mellem den unge og socialrådgiveren

For at forstå, hvordan de unges og socialrådgivernes forskellige forståelser af det selvstændige voksenliv omsættes i praksis, er det centralt at undersøge samspillet mellem parterne. I de ovenstående dele af analysen har vi analyseret de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv, samt hvordan rammerne påvirker disse forståelser. I den sidste del rettes fokus mod selve relationen mellem den unge og socialrådgiveren og hvordan denne relation påvirkes af rammerne. Det er i dette samspil, at forståelser og magtforhold udspiller sig. Hvor Bourdieu bidrager til at synliggøre, hvordan de unges og socialrådgivernes habitus og kapitalformer præger deres forståelser af det selvstændige voksenliv, bliver det samtidig relevant at inddrage hans begreber om symbolsk magt og definitionsmagt (Hutchinson & Oltedal, 2019). Arnett og Lipsky skal bidrage til at uddybe dynamikkerne i selve samspillet mellem parterne. Kombinationen af de to perspektiver gør det muligt at forstå, hvordan unges udviklingsprocesser møder systemets strukturelle rammer og hvordan disse forhold tilsammen påvirker, hvilke muligheder, forventninger og forståelser der opstår i relationen mellem de unge

og socialrådgiverne. Ydermere inddrager vi Honneths anerkendelsesteori og har fokus på kommunikative processer, til at nuancere, hvordan relationen mellem den unge og socialrådgiveren både kan støtte og begrænse den unges mulighed for aktiv deltagelse og positiv udvikling af selvstændighed (Kongsgaard, 2020).

7.3.1 Magtpositioner

I samspillet mellem de unge og socialrådgiverne ser vi gennem vores empiri, at der opstår symbolsk magt. For at forstå hvilken rolle symbolsk magt spiller, er det relevant at se på socialrådgiverens sociale og kulturelle kapital. Når denne kapital anerkendes, bliver den forvandlet til symbolsk magt (Hutchinson & Oltedal, 2019). Som nævnt tidligere i analysen, opfattes socialrådgiveren i kraft af sin profession at have en høj kulturel kapital, fordi de besidder specialiseret viden om lovgivning og sociale problemstillinger. Samtidig ses det, at socialrådgiveren har en høj social kapital, fordi de indgår i et professionelt netværk, som følge af deres myndighedsrolle (Hutchinson & Oltedal, 2019). Marco fortæller i interviewet, at han oplevede at få tilbudt ungestøtte uden egentlig at forstå, hvad støtten indebar, ligesom han fortæller, at han ikke følte sig informeret om sine muligheder; "*[...] Det var bare sådan hurtigt noget, jeg vidste egentlig ikke at jeg havde ret til at sige, at jeg gerne ville have hjælp til det her og alt det her [...]"* (Bilag 8, s. 5). Marco giver i interviewet gentagne gange udtryk for, at han ikke følte sig inddraget eller hørt i processen omkring indsatsen. Med baggrund i Bourdieus kapitalformer og symbolsk magt, ser vi, at Marco anerkender socialrådgiverens sociale og kulturelle kapital (Hutchinson & Oltedal, 2019). Det kommer særligt til udtryk, ved at han ikke vidste, at han havde ret til at give udtryk for, hvad han ønsker af hjælp, hvilket betyder at Marco ikke får udtrykt sine behov (Bilag 8). Vi tolker på baggrund af dette, at socialrådgiveren bliver anerkendt gennem sine kapitalformer og dermed opstår der symbolsk magt (Hutchinson & Oltedal, 2019). Marco fremstår derimod med en mindre grad social- og kulturel kapital, fordi han hverken har arbejde eller er i uddannelse og er derfor afhængig af det sociale system for at klare sig. Den symbolske magt viser sig ved, at socialrådgiveren i praksis kommer til at definere, hvilken hjælp Marco har behov for. Marco fortæller, at han ikke vidste, at han havde ret til selv at udtrykke sine behov, og han spørger heller ikke ind til det, hvilket yderligere bidrager til at forstærke socialrådgiverens symbolske magt.

På trods af, at Marco viser tydelig utilfredshed med, hvordan han er blevet klædt på og inddraget i beslutningen om ungestøtte, så takker han alligevel ja til ungestøtte, hvilket han begrunder med, at "*Det var gratis og det var en hjælp [...]*" (Bilag 8, s. 2). Magtforholdet mellem Marco og socialrådgiveren kommer særligt til udtryk i møde situationen, da det er socialrådgiveren, der både kan tildele og

give afslag på støtten. Forskellen i den sociale- og kulturelle kapital giver socialrådgiveren en betydelig indflydelse på den unges muligheder for støtte og dermed på deres livsbetingelser. Samtidig får socialrådgiveren en form for definitionsmagt, idet det er socialrådgiveren, der vurderer, om den unge er i stand til at kunne gennemgå en positiv udvikling i en grad, hvor det bliver muligt for den unge at leve et selvstændigt voksenliv (Hutchinson & Oltedal, 2019). På den måde er det ikke alene socialrådgiverens beslutningskompetence, men også forståelse af, hvad selvstændighed indebærer, der former rammerne for den unges udviklingsmuligheder og adgang til støtte. Et eksempel ses hos Line, som fortæller at:

> *"[...] jeg vidste ikke helt, hvad det var, og jeg måtte faktisk selv spørge ret meget før jeg forstod, hvad det betød for mig. Men nu hvor jeg har haft det i noget tid, så har jeg fået en rigtig god forståelse af, hvad det hjælper mig med"* (Bilag 5, s. 2).

Der gik derfor noget tid, før Line forstod, hvad der skulle til, for at hun blev mere selvstændig i socialrådgiverens øjne. Her bliver socialrådgiverens definitionsmagt tydelig. Det er socialrådgiveren, der har sproget, begreberne og forståelsen af systemet, og derfor også retten til at definere situationen (Hutchinson & Oltedal, 2019). Socialrådgiveren reflekterer ligeledes over, hvordan de kan komme til at indtage en position, der giver dem definitionsmagten. Socialrådgiver Thilde fortæller, at hun forsøger at modvirke dette ved;

> *"[...] at snakke rigtig meget om det. Sige, hvad er min holdning til det? Og hvad er deres? Og så se, om vi kan finde en vej i det, så vi kan forstå hinanden. Jeg har også tit gjort, at inde i vores mødelokaler, der har vi de her store skærme, så ser vi referatet deroppe. [...]"* (Bilag 3, s. 2).

Det viser en bevidsthed om den symbolske magt, der ligger i at være den, der formulerer og definerer positiv udvikling, indsats og mål. Thilde understreger også, at de unge selv skal formulere målene, fordi de er eksperter i eget liv (Bilag 3). Når ungestøtten starter ved det fyldte 18 år, skal der formuleres nogle mål, som den unge skal arbejde på. Socialrådgiverne, vi har interviewet, fremhæver alle betydningen af, at de unge inddrages aktivt i formuleringen af deres egne mål. Imidlertid befinder de unge sig på dette tidspunkt i Arnetts in-between-fase, hvor de er præget af usikkerhed, afprøvning og endnu ikke har etableret en stabil forståelse af deres fremtidige behov og livsretning (Arnett, 2023). Mange af de udsatte unge, der netop er fyldt 18 år, står midt i nye livsændringer, eksempelvis at flytte i egen

bolig, hvilket gør det urealistisk at forvente, at de fuldt ud kan identificere deres støttebehov (Ankestyrelsen, 2022). Dette understøttes af vores empiri, når Marco fortæller, at *"[...] jeg havde jo et møde med en rådgiver, hvor at, "hvad tænker du, du skal arbejde med? [...] det er jo lidt svært, når man bare bliver smidt on the spot på den måde [...]*" (Bilag 8, s. 5). Han skal altså give udtryk for, hvad han har af behov for at kunne leve et selvstændigt voksenliv, uden at have et kendskab til, hvad det vil sige at leve et selvstændigt voksenliv. Det viser, hvordan unge kan blive positioneret som ansvarlige og selvreflekterende voksne, uden at de nødvendigvis har forudsætningerne for at indgå i denne position. Vi ser en tendens til, at systemet forventer, at den unge fra det øjeblik, de fylder 18 år, er i stand til at påtage sig rollen som voksen. Vores udsagn understøttes af Ankestyrelsens rapport, hvor en socialrådgiver fra Guldborgsund Kommune udtrykker: *"Det er faktisk en rigtig stor udfordring [...] for vores unge, at de skal blive voksne på en nat."* (Ankestyrelsen, 2022, s. 15). Når unge pludselig forventes at kunne agere som selvstændige voksne fra det øjeblik, de fylder 18 år, skabes der et pres på den unge som følge af systemets krav i forhold til de unges faktiske forudsætninger. Denne bratte overgang betyder, at mange unge endnu ikke har det nødvendige overblik, sprog eller erfaring til at kunne formulere deres egne støttebehov eller mål. Dette kan ses i lyset af Arnetts begreb om det fremspirende voksenliv, hvor overgangen til voksenlivet netop beskrives som en længerevarende og udforskende fase præget af identitetsafprøvning, usikkerhed og gradvis udvikling af selvstændighed frem for et klart skel ved en bestemt alder (Arnett, 2023).

7.3.2 Inddragelse

I det følgende undersøges, hvordan kommunikative processer, anerkendelse samt oplevelsen af at blive mødt på egne forudsætninger, har betydning for den unges mulighed for at indtage en aktiv og deltagende position i samarbejdet.

Inddragelse forudsætter, at den unge føler sig set, hørt og forstået, hvilket er en grundlæggende præmis i Honneths anerkendelsesteori (Kongsgaard, 2020). Ifølge Honneth muliggør anerkendelse, at individet kan udvikle selvtillid og handleevne, hvor oplevelsen af ikke at blive mødt i sine erfaringer omvendt kan føre til tilbagetrækning og passivitet (Kongsgaard, 2020). Denne forståelse peger på, at anerkendelse ikke alene kommer til udtryk gennem intentioner, men i høj grad gennem den måde, kommunikationen mellem den unge og socialrådgiveren udfoldes i praksis. Hvis kommunikationen ikke er tilstrækkeligt tydelig eller tilpasset den unges forståelsesramme, kan det medføre, at den unge ikke oplever sig reelt inddraget, selvom der formelt gives mulighed for deltagelse. Line giver udtryk for, at hun ikke forstod omfanget af ungestøtte ved det indledende møde, og at hun efterfølgende selv

måtte være opsøgende på viden gennem samtaler med sin socialrådgiver (Bilag 5). Dette illustrerer, hvordan manglende forståelse for de fagbegreber som socialrådgiveren anvender i feltet, kan hæmme oplevelsen af reel inddragelse. Selvom informationen formelt set er blevet givet, kan den miste sin betydning, hvis den ikke kommunikeres på en måde, der er tilpasset den unges forståelse og modenhed (Eide & Eide, 2007). Dette peger på, at tydelig kommunikation som socialrådgiver ikke blot handler om at formidle korrekt information, men om aktivt at sikre sig, at den unge forstår indholdet, konsekvenserne og sine egne handlemuligheder. Manglende tydelighed kan medføre, at ansvaret for at skabe overblik og forståelse forskydes til den unge selv, hvilket kan svække oplevelsen af medbestemmelse og ligeværd i samarbejdet (Eide & Eide, 2007).

Ovenstående peger på en generel tendens i vores empiri, idet samtlige unge giver udtryk for, at de ikke havde en klar forståelse af, hvad ungestøtteindsatsen indebar (Bilag 4, 5, 6, 7, 8). Dette indikerer en problematik, hvor fokus på relationen og den tydelige kommunikation i mødet mellem socialrådgiver og ung i praksis nedprioriteres. Vi tolker at dette kan ses som en mulig konsekvens af et presset arbejdsmiljø. Denne manglende afstemning kommer også til udtryk i Annes fortælling, hvor hun giver udtryk for usikkerhed om, hvorvidt hun overhovedet var en del af målgruppen;

> *"[...] jeg havde forstået efterværn som eller ungestøtte, det var, hvis ikke de bedømte, at man var klar til at blive fri agtig. Så det mere som noget til folk, der havde brug for ekstra hjælp. Og nu har jeg jo været meget velfungerende i forhold til alting [...]"* (Bilag 7, s. 2).

Ovenstående citat illustrerer, hvordan manglende afklaring af forventninger og forståelse af faglige begreber kan hæmme relationen mellem de unge og socialrådgiverne samt den unges oplevelse af at blive inddraget. Når socialrådgiveren benytter fagbegreber og samtidig forventer, at den unge kan arbejde med mål om positiv udvikling og selvstændighed i ungeplanen, uden at disse begreber oversættes til konkrete og forståelige rammer, skabes der en ulighed i samspillet. Denne ulighed kan yderligere forstærkes af, at begrebet positiv udvikling ikke nødvendigvis forstås entydigt blandt socialrådgiverne, men kan fortolkes forskelligt afhængigt af deres faglige skøn. Dette ser vi kommer til udtryk når socialrådgiver Thilde beskriver, hvordan forståelsen af positiv udvikling i praksis kan variere betydeligt fra socialrådgiver til socialrådgiver:

> *"[...] jeg hørte også, der var en, der sagde til mig [...] at sådan helt principielt, så skal vi bare kunne se en positiv udvikling. Så hvis der ikke har været åbnet vindue, i den her,*

> *unges lejlighed, i et år, og så, der bliver åbnet et vindue næste gang, for at få luftet ud, som også er en praktisk ting, så er der en positiv udvikling, og så kan vi fortsætte indsatsen. Hvor man så måske vil tænke, ah, jeg skulle gerne se noget mere."* (Bilag 3, s. 7-8).

Socialrådgiverne har forskellige forståelser af, hvornår der er udsigt til en positiv udvikling mod et selvstændigt voksenliv, hvilket gør det essentielt at socialrådgiveren i samtalen, med den unge får fortalt hvad de selv forstår ved begreberne. Kommunikeres der ikke tydeligt har den unge ikke en reel chance for at kunne forstå det videre forløb, og dette begrænser derfor den unges mulighed for at deltage aktivt i egen sag. Dette forstærkes yderligere i de tilfælde, hvor inddragelsen opleves som ikke tilstrækkelig. Dette har Marco oplevet, hvor han beskriver, at han "*[...] bare blev smidt ud i en lejlighed, da jeg blev 18 [...]*", og at han "*ikke det fjerneste har jeg været inddraget [...]*" (Bilag 8, s. 3-4). Vi har tidligere analyseret, hvordan Marco og Jonas, der placeres i kategori 3, unge med ustabile eller belastede opvækstbetingelser, på grund af deres habitus ikke har samme forudsætninger for at forstå, hvad ungestøtteindsatsen indebærer. Dette begrænser deres mulighed for at deltage aktivt i egen sag, hvis de ikke er bekendte med feltets doxa. Begge beskriver, at der gik en længere periode, før de overhovedet begyndte at forstå indsatsen og kunne få udbytte af den, og de udtrykker fortsat usikkerhed omkring, hvad støtten egentlig omfattede (Bilag 6; Bilag 8). Denne usikkerhed knytter de til en oplevelse af manglende inddragelse og utilstrækkelig forberedelse forud for det fyldte 18. år. Hertil viser vores analyse, at Anne og Line, som i kategori 2 repræsenterer unge med erfaringer fra systemet, har udviklet en habitus, der i højere grad sætter dem i stand til at stille uddybende spørgsmål på de områder, hvor de oplever manglende kendskab til de anvendte begreber, såsom ungestøtte (Wilken, 2011). Anne og Lines evne til at spørge ind giver socialrådgiveren mulighed for at gennemgå indsatsen med dem på en mere konkret måde, hvilket øger deres forståelse af støttens formål og indhold. Som følge heraf styrkes deres deltagelse, og de bliver bedre i stand til både at formulere og udtrykke deres behov samt at identificere relevante udviklingspunkter i processen mod større selvstændighed.

Endelig viser vores empiri at det relationelle arbejde har en betydning for arbejdet med de unge. Socialrådgiver Iben beskriver at:

> *"[...] Fordi vi [...] har haft en ung mand, som overhovedet ikke ville snakke med os. Men hver gang han satte sig ind i bilen, [...] der kom simpelthen så mange ting, han gerne ville snakke om. [...] Men hvis du spurgte ham om, hvad han havde udfordringer med, så havde han ikke nogen. [...] Hvad tør man ligesom at sige, jeg har brug for hjælp til? Og der kan*

> *det godt være, at den ikke kommer de første to gange, ti gange man snakker sammen. Men for hver samtale du har, hvor du måske ikke sidder og kigger hinanden i øjnene, men tager opvasken, eller er ude og køre en tur, eller handler ind, der sker der nogle andre ting i den der relation, som så måske bærer frugt. [...]"* (Bilag 1, s. 25).

Citatet illustrerer, hvordan inddragelse ikke nødvendigvis sker gennem direkte spørgsmål eller formelle samtaler, men ofte udfolder sig i mere uformelle og tryghedsskabende rammer. Samtalens rammer har dermed afgørende betydning for, hvad de unge tør dele. Når socialrådgiveren flytter samtalen væk fra mødelokalet, reduceres oplevelsen af at skulle præstere eller formulere de rigtige svar. I de uformelle situationer, såsom under praktiske gøremål eller fælles aktiviteter, opstår der derimod et rum, hvor relationen kan udvikle sig over tid, og hvor tillid kan opbygges uden et tydeligt krav om åbenhed (Eide & Eide, 2007). På den måde peger citatet på, at inddragelse ikke alene handler om at stille spørgsmål, men om at skabe relationelle betingelser, hvor de unge gradvist får mulighed for at dele erfaringer og behov i sit eget tempo (Eide & Eide, 2007).
Dette understøtter vores empiriske fund, hvor inddragelse fungerer bedst, når den tilpasses den unges sproglige, emotionelle og erfaringsmæssige forudsætning. Socialrådgiverens professionelle opgave bliver dermed ikke alene at stille spørgsmål, men at skabe relationelle rammer, hvor den unge kan indgå på egne præmisser. Det bliver med dette socialrådgiverens opgave at skabe tillid og tydeligt fortælle, hvordan de forstår det selvstændige voksenliv, for at den unge kan forstå den støtte de skal modtage og dermed hvordan de kan udvikle sig.

7.3.3. Delkonklusion

Analysen viser, at relationen mellem den unge og socialrådgiveren er central for, hvordan forståelsen af det selvstændige voksenliv omsættes i praksis. Socialrådgiveren besidder både symbolsk magt og definitionsmagt, idet deres kulturelle og sociale kapital giver dem mulighed for at definere, hvad der forstås som positiv udvikling og selvstændigt voksenliv. Dette kan medføre, at unge, især unge i kategori 3, med begrænset erfaring eller ustabile opvækstbetingelser, får vanskeligt ved at blive hørt og aktivt deltage i processen. Samtidig viser analysen, at inddragelse og anerkendelse er afgørende for, at de unge kan forstå og formulere deres behov og mål i ungeplanen. Både formelle møder og uformelle aktiviteter skaber relationelle og kommunikative rammer, som er afgørende for, at de unge føler sig trygge nok til at dele erfaringer og opbygge tillid til socialrådgiveren. Endelig understreger analysen, at de unges mulighed for aktiv deltagelse afhænger også af deres habitus, erfaringer og kendskab til

feltets doxa. Samlet peger det på, at et bevidst og tilpasset samspil mellem den unge og socialrådgiveren er afgørende for, at unges overgang til voksenlivet kan understøttes på en meningsfuld og inkluderende måde.

8. Diskussion

Vi ser at der er nogle tydelige forskelle mellem samfundets forventninger til det selvstændige voksenliv og Arnetts teori om det fremspirende voksenliv, som kan gøre det komplekst for socialrådgiverne når de skal arbejde med unge der er fyldt 18 år. I følgende afsnit finder vi det derfor relevant at diskutere, hvordan modsætningsfyldte krav mellem det fremspirende voksenliv og de lovgivningsmæssige rammer giver mulighed og begrænsninger i socialrådgiverens inddragelse af den unge. Med afsæt i analysen har vi en påstand om, at der synes at være en markant forskel mellem den juridiske definition af at være myndig og de unges forudsætninger for at følge med i det systemiske krav, der følger ved at blive 18. år.

På den ene side bliver den unge myndig ved det 18. år, hvilket betyder, at vedkommende anses som voksen i juridisk forstand. For udsatte unge markerer det 18. år et markant skifte, hvor de unge går fra at være i børne- og ungeforvaltning til voksenforvaltning. Med dette skifte følger en række krav fra forvaltningen, om motivation og deltagelse fra den unges side, hvor de nu selv er ansvarlige for at træffe beslutninger og skal kunne identificere egne behov. På den anden side viser Arnetts teori om det fremspirende voksenliv, at overgangen til det selvstændige voksenliv strækker sig over en længere periode i nutidens samfund (Arnett, 2023). I analysen har vi fortolket, at det kan være en urealistisk forventning at stille til udsatte unge, at de selv skal definere, hvad der kræves for at leve et selvstændigt voksenliv, når de mangler erfaring med dette. Unge der modtager ungestøtte har haft indgribende indsatser efter Barnets Lov, som har betydet, at de har nogle andre forudsætninger i deres liv, end andre jævnaldrende unge (Iversen, u.å.). Vi stiller derfor spørgsmålstegn ved, hvorvidt samfundets strukturer og lovgivning i tilstrækkelig grad afspejler de unges reelle livsvilkår. Flere af socialrådgiverne i vores empiri giver udtryk for, at de unge ved 18-års alderen fortsat har behov for støtte, ligesom de giver udtryk for, at den jævnaldrende unge fortsat vil støtte sig til deres forældre og netværk i den første tid. Ankestyrelsens rapport underbygger dette, hvor en socialrådgiver beskriver, at udsatte unge kan opleve et markant skifte, når de bliver presset til at være voksne og ansvarlige før de er klar til det:

> *"[...]Det begynder jo først senere i livet, at det er naturligt at flytte hjemmefra. Der er ikke særligt mange unge mennesker, der flytter hjemmefra som 18-årige. Det er også nogle i*

> *forvejen sårbare unge, der bliver pålagt at skulle være lidt ekstra voksne tidligere end de skulle have været det. Så det er at presse nogle unge mennesker ud i voksenlivet, før man tænker, det overhovedet er almindeligt i samfundet. Det er de færreste mennesker, der kigger på en 18-årig og tænker; Du er voksen!" (Ankestyrelsen, 2022, s. 16).*

Udsatte unge har, modsat jævnaldrende unge, ofte haft begrænset eller helt fraværende støtte fra deres sociale og familiære netværk. Dette, da deres netværk ofte ikke har ressourcerne til at kunne støtte dem (Kvello, 2013). På baggrund af ovenstående argumenterer vi for, at de udsatte unge endnu ikke har de nødvendige erfaringer til at leve et selvstændigt voksenliv, og at det dermed er urealistisk at den unge skal kunne forholde sig til de ansvarsområder der følger med det at blive voksen.

I relation til ovenstående må det pointeres, at vi ikke argumenterer for at den juridiske myndighedsalder skal ændres, men derimod, at socialforvaltningerne skal være opmærksomme på, at det 18. år ikke er ensbetydende med at den unge kan agere som selvstændig voksen. Det er iht. Lov om Retssikkerhed (RSL) §4 fastsat, at borgeren har ret til inddragelse i egen sag, men at lovgivning ikke kan og skal tage hensyn til det enkelte individs psykologiske modenhed. Modsat kan man argumentere for, at det er socialrådgiverens ansvar at inddrage de unge efter deres modenhed og ressourcer. Vi argumenterer for, at der er behov for et systematisk fokus på inddragelse, ikke blot formelt, men reelt, i overensstemmelse med Barnets Lov, som tydeliggør, at børn og unge skal høres og inddrages i beslutninger, der vedrører dem. Samlet betyder dette ikke blot, at de unge skal høres, men at inddragelsen skal tilpasses, så den tager afsæt i den unges faktiske forudsætning og modenhed snarere end alene deres kronologiske alder.

Vi stiller os undrende over hvornår man bliver voksen; er det når ens hjerne er færdig udviklet eller er det når du fylder 18 og er myndig? Vi ser på den ene side at myndighedsalderen fastsættes af den kronologiske alder, mens det på den anden side for forskere er noget nær umuligt at pege på, hvornår voksenlivet konkret indfinder sig (Høgholm, 2019). Dog har man bevist gennem forskning, at hjernen først er fuldt udviklet, når vi er omkring 25 år, hvilket betyder at man i alderen 18-25 år har tendens til at udvise en højere risikoadfærd (Kristensen, 2018). Ser man det i et historisk perspektiv, så var man i 1922 myndig når man fyldte 21 år, i 1969 sænkes det til 20 år og i 1976 til 18 år, som er den nuværende myndighedsalder i Danmark (Høgholm, 2019).
På den ene side illustrerer førnævnte, hvordan grænsen for myndighed er et resultat af politiske og samfundsmæssige vurderinger på et givent tidspunkt (Høgholm, 2019). Set fra Arnetts perspektiv kan

denne ændring tilskrives, at unge gradvist befinder sig i in-between fasen i en længere periode og dermed kan dette have haft en indvirkning på, hvornår samfundet finder de unge klar til at blive voksen (Arnett, 2023). Derimod ser vi, at samfundet har ændret sig. Dette understøttes af de samfundsmæssige tendenser, vi ser i relation til de unge, hvor unge tager flere sabbatår, uddannelserne er blevet længere, de er blevet mere karrieredrevne og kommer derfor senere i gang med familieforøgelse. Dette er aspekter, der tidligere blev anset som værende et tegn på at være voksen (Høgholm, 2019). Man kunne på denne baggrund forestille sig at det er nogle af disse faktorer, der har betydning for forskellen i forståelsen af det selvstændige voksenliv fra de unge og socialrådgiverne. Dette fører os til et centralt paradoks i samarbejdet mellem de unge og socialrådgiverne, nemlig inddragelsens paradoks. På den ene side stiller systemet krav til, at de unge skal medvirke til at formulere deres egne mål og kunne give udtryk for deres behov, samtidig er der en forventning om, at de skal kunne forstå det felt som socialrådgiveren arbejder ud fra (Bilag 3). På den anden side har vi analyseret, at de unge ved det fyldte 18. år mangler erfaring og kendskab til, hvad et selvstændigt voksenliv indebærer. Når unge som Marco og Jonas oplever, at beslutninger bliver truffet over hovedet på dem, eller at de ikke kender præmissen for støtten, skabes der en grundlæggende asymmetri i samspillet (Bilag 6; Bilag 8). Man kan derfor argumentere for, at den manglende gennemsigtighed svækker de unges deltagelsesmuligheder, men også tilliden i relationen til socialrådgiverne. Paradokset opstår netop på den baggrund, at de unge reelt skal bidrage aktivt til noget, de ikke forstår og som befinder sig udenfor deres habitus. Der opstår dermed en ironi i, at det sociale system ønsker inddragelse, men de strukturer, de krav og det sprog, der bruges, skaber afstand til de unge i praksis. De unge forventes at være selvreflekterende, aktivt deltagende og handlekraftige, samtidig med at det er udsatte unge, der kæmper med usikkerhed, manglende erfaringer og et ansvar, de aldrig har fået mulighed for gradvist at øve sig i.

Baseret på ovenstående, og på den viden og erfaring, vi har opnået både gennem praksis og i udarbejdelsen af dette projekt, fremstår det tydeligt for os, at overgangen til voksenlivet ofte er langt mere kompleks. De unges liv ændrer sig ikke magisk ved midnat, og deres behov for støtte forsvinder ikke, blot fordi kalenderen skifter. Alligevel bygger mange af de eksisterende rammer på forestillinger om, at unge automatisk er selvstændige og parate ved det fyldte 18. år. Forestillinger som ofte står i kontrast til deres faktiske livsvilkår. Det efterlader de unge i en limbo, hvor de forventes at træde ind i voksenrollen, samtidig med at systemet selv vakler mellem at ville beskytte dem og slippe dem. Tillykke, du er nu voksen. Held og lykke. Voksenlivet er fandme svært.

9. Konklusion

Vi har fokuseret på følgende problemformulering i projektet:
Hvordan adskiller og ligner de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling hinanden, og hvordan påvirker både rammerne og disse forståelser samspillet mellem den unge og socialrådgiveren i mødet?

Ud fra analysen kan det konkluderes, at forståelsen af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling varierer mellem de unge og socialrådgiverne og afhænger af de unges ressourcer og erfaringer. De unge beskriver generelt det selvstændige voksenliv, som både evnen til at håndtere praktiske krav og evnen til at kunne klare hverdagens pres og vide, hvor man kan søge hjælp. Flere kobler selvstændighed direkte til at kunne bo alene og varetage de daglige gøremål selv. Socialrådgiverne beskriver det selvstændige voksenliv som evnen til gradvist at påtage sig ansvar for praktiske opgaver i hverdagen, samtidig med at de unge bliver opmærksomme på egne behov og evner at sætte grænser og træffe valg i relationer og personlige situationer. Socialrådgiverne vurderer typisk selvstændighed ud fra praktiske kompetencer, men anerkender også betydningen af psykisk trivsel og sociale relationer. Det kan konkluderes, at overgangen til voksenlivet er en gradvis og kompleks proces, hvor både de unges habitus, kapitaler og feltets doxa spiller afgørende roller for, om udviklingen bliver positiv og meningsfuld.

Yderligere kan det konkluderes, at socialrådgivernes forståelse af det selvstændige voksenliv i høj grad formes af de juridiske, organisatoriske og økonomiske rammer, de arbejder inden for. Erfaring og kulturel kapital kommer til at spille en central rolle, når lovgivningen er vagt formuleret, idet nyuddannede og erfarne socialrådgivere kan vurdere den samme situation forskelligt. Organisatorisk befinder socialrådgiverne sig i et krydspres mellem forskellige forvaltningers logikker, hvor afværgemekanismer, som prioritering og omvendt creaming, bliver en konsekvens heraf. Endelig viser de økonomiske rammer, at selvom socialrådgivere søger at træffe fagligt begrundede beslutninger, er økonomien altid en indirekte styrende faktor. Det kan derfor konkluderes at socialrådgiverens forståelse af selvstændighed ikke kun afhænger af de unges behov, men i høj grad formes af strukturelle og organisatoriske vilkår, som skaber krydspres og begrænser handlemulighederne.

Ydermere konkluderes det, at rammerne samt de unges og socialrådgivernes forståelser af det selvstændige voksenliv og positiv udvikling har betydning for samspillet i mødet. Relationen mellem den

unge og socialrådgiveren er central for, hvordan forståelsen af det selvstændige voksenliv omsættes i praksis. Socialrådgiveren besidder både symbolsk magt og definitionsmagt, idet deres kulturelle og sociale kapital giver dem mulighed for at definere, hvad der forstås som positiv udvikling og selvstændigt voksenliv. Analysen understreger, at de unges mulighed for aktiv deltagelse afhænger af deres habitus, erfaringer og kendskab til feltets doxa. Det har derfor stor betydning for samspillet at socialrådgiveren kan kommunikere tydeligt, og kan tage hensyn til den unges forståelse og modenhed. Samlet peger det på, at et bevidst og tilpasset samspil mellem den unge og socialrådgiveren er afgørende for, at unges overgang til voksenlivet kan understøttes på en meningsfuld måde.
Samlet set kan vi ud fra de forskellige delanalyser danne os en helhed, som konkluderer at overgangen til voksenlivet er kompleks og gradvis. De unge og socialrådgiverne har forskellige forståelser af den positive udvikling mod et selvstændigt voksenliv. Overgangen til voksenlivet afhænger både af de unges ressourcer og erfaringer, socialrådgivernes vurderinger og de strukturelle rammer, og et målrettet samspil mellem den unge og socialrådgiveren.

Endvidere kan det konkluderes, at der ses en markant forskel mellem den juridiske definition af at være myndig og de unges forudsætninger for at følge med i det systemiske krav, der følger ved at blive 18. år. Dette gør overgangen til det 18. år kompleks. De unges liv ændrer sig ikke magisk ved midnat, og deres behov for støtte forsvinder ikke, blot fordi kalenderen skifter. Alligevel bygger mange af de eksisterende rammer på forestillinger om, at unge automatisk er selvstændige og parate ved, det fyldte 18. år. Forestillinger som ofte står i kontrast til deres faktiske livsvilkår. Alligevel mødes de af et system, der stiller krav om ansvar, selvstændighed og aktiv deltagelse, hvilket skaber et grundlæggende paradoks i inddragelsen. Projektet konkluderer ikke, at myndighedsalderen bør ændres, men derimod at der er et behov for, at socialrådgiverens inddragelse i højere grad tager afsæt i den unges modenhed og ressourcer frem for alene deres kronologiske alder. Slutteligt kan det konkluderes, at overgangen til voksenlivet bør forstås som en proces, hvor støtten gradvist tilpasses, så den reelt understøtter de unges deltagelse og mulighed for at mestre et selvstændigt voksenliv.

10. Perspektivering

Det fremgår af vores konklusion, at overgangen til voksenlivet for mange unge er præget af kompleksitet, usikkerhed og en oplevelse af manglende sammenhæng i den støtte, der tilbydes. Vi har mødt en gruppe unge, der efterspørger større gennemsigtighed, tidligere introduktion og en mere konkret forståelse af både krav og muligheder i ungestøtteindsatsen. Mange oplever samtidig usikkerhed omkring, hvorvidt de overhovedet er i målgruppen for ungestøtte, og om de kan modtage hjælp, en usikkerhed, der i sig selv kan skabe utryghed i en allerede sårbar overgangsfase (Iversen, u.å.).

Rådet for Socialt Udsatte beskriver, at de i Norge og Finland har en anden tilgang til ungestøtte end vi har i Danmark (Kofod et al., 2025). Modsat Danmark, hvor aldersgrænsen for modtagelse af ungestøtte er 23 år, har både Norge og Finland udvidet ungestøtte målgruppen til det 25. år med det klare formål, at sikre, at tidligere anbragte unge får vilkår, der i højere grad ligner deres jævnaldrendes (Kofod et al., 2025). Når vi sammenholder vores erfaringer med viden fra Norge og Finland, står det klart, at Danmark balancerer mellem ønsket om at støtte de unge og de strukturelle rammer, der samtidig begrænser mulighederne. En central forskel ved ungestøtteindsatsen i Norge og Finland kontra Danmark er tildeling af støtten. I Norge og Finland har alle unge som udgangspunkt ret til at modtage ungestøtte, hvor kommunen skal begrunde hvorfor den unge ikke skal tilbydes støtte. I Danmark skal kommunen argumentere for, hvorfor den unge opfylder målgruppen, og dermed om den unge kan tilbydes ungestøtte (Kofod et al., 2025). Denne forskel betyder, at den danske praksis i højere grad er præget af individuelt fagligt skøn og kommunale retningslinjer. Set i forhold til den danske praksis finder vi det relevant at tage inspiration fra Norge og Finland. Vi har tidligere i projektet redegjort for Arnetts teori om det fremspirende voksenliv, hvilket kan tolkes som understøttende til at målgruppen skal udvide aldersgrænsen fra 23 år til 25. Vi har beskrevet, hvordan de unge befinder sig i en in-between fase, hvor de fortsat er ved at udvikle sig til selvstændige voksne mennesker (Arnett, 2023). Dertil har vi belyst, hvordan neurologisk forskning peger på, at hjernen først er færdigudviklet i midten af tyverne (Kristensen, 2018), hvortil vi ser at det vil give de unge en bedre overgang til et selvstændigt voksenliv ved en udvidet aldersgrænse af ungestøtte. Set i det lys kan en dansk udvidelse af målgruppen til alderen 25 år, som i Norge og Finland, forstås som en praksis, der i højere grad afspejler unges faktiske udviklingsniveau frem for udelukkende at fokusere på myndighedsalderen.

10.1 Helhedsperspektiv

Et andet perspektiv, der er relevant at inddrage, knytter sig til, at der generelt efterspørges et behov for en øget helhedsorienteret tilgang af ungestøtte i dansk praksis. Organisationen Børnesagens Fællesråd foreslår, at vi skal bevæge os væk fra ungestøtte som en begrænset opfølgning, og i stedet udvikle det til en sammenhængende indsats (Børnesagens Fællesråd, u.å.). Ser vi dette i relation til de forskellige forståelser af selvstændighed, som vi har analyseret os frem til i projektet, kan en helhedsorienteret indsats skabe en ramme, hvor der bliver plads til at forståelserne kan mødes og der kan arbejdes med det produktive menneskesyn (Nissen et. al., 2018). Det fremgår af vores konklusion, at det er svært for flere af de unge at fortælle hvad de skal arbejde med for at blive selvstændige, som det produktive menneskesyn samt lovgivningen lægger op til at de skal kunne (Bilag 8).

For at understøtte de unge mere hensigtsmæssigt kan det være en fordel at tilrettelægge en helhedsorienteret indsats, som både er velkoordineret og fleksibel i forhold til den unges udvikling og individuelle ønsker (Børnesagens Fællesråd, u.å.). For at kunne lykkes med en helhedsorienteret indsats i forhold til ungestøtte, ser vi at man med fordel kan inddrage elementer fra den måde man tilrettelægger en helhedsorienteret indsats på børne- og familieområdet, hvor tværprofessionelt samarbejde spiller en rolle (Hjelmar et. al., 2024). Vi mener, at en mere helhedsorienteret tilgang vil være væsentlig at anvende, da den kan bidrage til at fremme den unges udvikling mod det selvstændige voksenliv. Ved at sætte fokus på de problematikker, der fylder for den unge, vil det også bidrage til at der kan skabes en fælles forståelse for den unges situation og dermed, hvad der skal til før de bliver selvstændige (Hjelmar et. al., 2024).

Vi har konkluderet at socialrådgiverens forståelser af det selvstændige voksenliv ofte er dominerende i praksis. Det kan derfor være hæmmende for samarbejdet og samspillet med borgeren, at de fagprofessionelles sprog og forståelser dominerer i praksis (Hjelmar et. al., 2024). Det er undersøgt at det fra et borgerperspektiv generelt er afgørende, at der er en fælles tværfaglig forståelse af borgerens situation og behov, sådan at borgeren ikke selv har ansvar for at koordinere på tværs af de professionelles fagområder (Hjelmar et. al., 2024). Ser man det fra et medarbejderperspektiv, er det afgørende, at medarbejderne når til enighed om, hvad målet er for det tværfaglige samarbejde. I mange indsatser er der flere mål på spil, og uklarhed omkring hvad disse mål indebærer og hvem der har ansvar for hvad (Hjelmar et. al., 2024). Vi har gennem projektet redegjort for, hvordan de unge står i en overgang, der er præget af komplekse problemstillinger, hvortil vi ser det kunne være gavnligt, at den unges primære kontakt til det kommunale system går gennem en kontaktperson. Undersøgelser peger på, at det kan

skabe en øget tillid til kommunen og frigørelse af borgernes ressourcer til at fokusere på beskæftigelse og uddannelse, hvilket øger chancerne for progression (Hjelmar et. al., 2024). Vi er opmærksomme på, at de helhedsorienterede indsatser ikke kan overføres direkte, da der fortsat eksisterer administrative og lovgivningsmæssige barrierer (Hjelmar et. al., 2024). Disse barrierer knytter sig blandt andet til krav om dokumenterbar positiv udvikling samt progression inden for uddannelse og beskæftigelse, hvilket kan begrænse fleksibiliteten i indsatsen. For nogle unge sker udviklingen i et mere komplekst og ujævnt tempo, som ikke altid lader sig indfange af de gældende kriterier.

10.2 Ungepanelets tanker om udvikling af ungestøtteindsatsen

I rapporten "Ungepanelet om efterværn" udarbejdet af VIVE, beskriver 10 unge, hvordan de mener, ungestøtteindsatsen kan forbedres, hvor de påpeger, at forberedelsen til voksenlivet starter for sent (Iversen, 2022). På nuværende tidspunkt begynder forberedelsen 3-6 måneder før den unge fylder 18 år. Dette er med udgangspunkt i at tidsplanen overholdes, hvilket desværre er sjældent og det mener ungepanelet er for sent. Nogle unge mener at man skal starte forberedelsen allerede når den unge fylder 16 år (Iversen, 2022). De unge pointerer at de ved det fyldte 18. år, bliver kastet ud i mange nye ting på samme tid, og derfor ville det være mere hensigtsmæssigt, at afgørelsen om, hvorvidt den unge skal tilbydes ungestøtte, ikke sker i samme periode som andre væsentlige forandringer (Iversen, 2022). Ydermere mener de unge, at målet med ungestøtteindsatsen ikke har været tydelig for dem. Så længe der i lovgivningen ikke er sat et overordnet mål for en god ungestøtteindsatsen, er det svært at vide hvornår indsatsen er god nok. Derfor mener de unge, at det er svært at stille spørgsmål til iværksættelsen af en indsats, beslutningen om at afslutte ungestøtteindsatsen eller beslutningen om ikke at iværksætte ungestøtteindsatsen (Iversen, 2022). I vores interviews har vi spurgt de unge, hvordan de kunne have forberedt bedre på at modtage ungestøtte. Flere peger her på, at en tidligere og tydeligere introduktion ville have hjulpet dem, særligt fordi informationen i dag ofte først gives i forbindelse med selve afgørelsen. Når vi spørger, om det ville være gavnligt at modtage noget konkret og håndgribeligt materiale, eksempelvis en folder, som de kunne gennemgå sammen med en socialrådgiver, forældre, plejeforældre eller kontaktperson, svarer de unge enstemmigt, at dette ville have gjort en forskel (Bilag 4, 5, 6, 7, 8). Et sådant materiale vil kunne styrke deres forberedelse, sikre mere lige adgang til viden og skabe et fælles udgangspunkt for dialog, hvilket potentielt kan forbedre samspillet mellem den unge og socialrådgiveren, og understøtte den unges mulighed for aktiv deltagelse i egen sag.

Når vi integrerer disse perspektiver, peger det samlet på tre mulige retninger for udvikling i Danmark. For det første kunne Danmark med fordel overveje at vende logikken om, så unge som udgangspunkt

er berettiget til ungestøtte, og at det i stedet er fravalg, der skal begrundes, på linje med Norge. For det andet kunne en udvidelse af aldersgrænsen bringe dansk praksis i bedre overensstemmelse med de unges udviklingsforløb og internationale tendenser. For det tredje kunne en simpel, men praksisnær ændring som introduktion af et standardiseret informationsmateriale styrke de unges forståelse, mindske usikkerhed og bidrage til mere helhedsorienteret tilgang. Set i et bredere perspektiv peger disse mulige udviklingsretninger på, at der inden for den nuværende organisering af ungestøtte findes handlemuligheder, som endnu ikke er fuldt realiseret. Perspektiveringen åbner dermed for en videre faglig og politisk drøftelse af, hvordan rammer, rettigheder og praksis kan tilpasses i takt med unges faktiske overgang til voksenlivet. På den måde kan området anskues som et felt med et fortsat uindfriet potentiale for at styrke de unges muligheder for en mere tryg, sammenhængende og bæredygtig indgang til voksenlivet.

11. Litteraturliste

Ankestyrelsen. (2022, april). Indsatser i overgangen til voksenlivet - for unge i udsatte positioner, handicaptilgængelig. Ankestyrelsen. https://www.ast.dk/for-myndigheder/publikationer/2022/jun/indsatser-til-unge-i-udsatte-positioner-i-overgangen-til-voksenlivet-kommunale-erfaringer-fra-praksis

Arnett, J.J. (2023). Emerging Adulthood: The Winding Road from the Late Teens Through the Twenties (3. udg.). Oxford University Press.

Arnett, J.J. & Padilla-Walker, L.M. (2015, januar). Brief report: Danish emerging adults' conceptions of adulthood [https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1016/j.adolescence.2014.10.011]. Journal of Adolescence, 38(1), 39-44.

Bagland Ung. (u.å). BAGLAND UNG: For dig mellem 17 - 23 år med og med anbringelseserfaring. Baglandet Aalborg. Lokaliseret den 29. oktober 2025 på https://aalborg.baglandet.org/baglandet-ung/

Bengtsson, T.T.., Mølholt, A.K. & Luckow, S.T. (2022). Efterværn og støtte set fra de unges perspektiv: En analyse af overgangen til voksenlivet for unge i kontakt med systemet. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. https://www.vive.dk/da/udgivelser/eftervaern-og-stoette-set-fra-de-unges-perspektiv-jvnjlexm/

Birkmose, D. (u.å.). Dorthe Birkmose: Psykolog og foredragsholder. Dorthe Birkmose. Lokaliseret den 3. november 2025 på https://dorthebirkmose.dk/profil/

Bundesen, P. (2015). Hvad er sociale problemer? I: P. Bundesen, A.B. Christensen & T. Rasmussen (Red.), Sociale Problemer (s. 23-46). Hans Reitzels Forlag.

Børnesagens fællesråd. (u.å.). Anbefalinger om nytænkning af ungestøtte. Børnesagens Fællesråd. Lokaliseret den 9. december 2025 på https://www.boernesagen.dk/anbefalinger/anbefalinger-om-nytaenkning-af-ungestoette/

Christensen, A.B. (2021). Street-level bureaucracy - et teoretisk perspektiv. I: A.B. Christensen (Red.), Socialrådgiveren i frontlinjen: En introduktion til street-level bureaucracy i socialt arbejde (s. 13-34). Hans Reitzels Forlag.

Christensen, M., Jørgensen, R.E., Lysen, N.H. & Rosenberg, C. (Red.). (2021). Videnskabsteori og socialt arbejde: en grundbog. Samfundslitteratur.

Dansk Socialrådgiverforening. (2025, 28. maj). Socialrådgivere under pres: Hver 2. har overvejet jobskifte, og hver 4. at forlade faget. https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2025/07/Socialraadgivere-under-pres.pdf

Den Dansk Ordbog. (u.å., d). Udvikling. Den Danske Ordbog. Lokaliseret den 3. november 2025 på https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=udvikling

Den Danske Ordbog. (u.å., c). Voksen. Den Danske Ordbog. Lokaliseret den 5. december 2025 på https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=voksen

Den Danske Ordbog. (u.å., b). Selvhjulpen eller Selvhjulpet. Den Danske Ordbog. Lokaliseret den 3. november 2025 på https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=selvhjulpen

Den Danske Ordbog. (u.å., a). Selvstændig. Den Danske Ordbog. Lokaliseret den 3. november 2025 på https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=selvstændig

Dynesen, S. (2023, 13. december). Fem nedslag i barnets lov: Sådan påvirker loven socialpædagogisk praksis. Socialpædagogerne. Lokaliseret den 30. oktober 2024 på https://sl.dk/fag-og-viden/arkiv/2023/12/fem-nedslag-i-barnets-lov-saadan-paavirker-loven-socialpaedagogisk-praksis/

Eide, T. & Eide, H. (Red.). (2007). Kommunikation i praksis: Relationer, samspil og etik i socialfagligt arbejde. Klim. (Originalværk udgivet 2007).

Engen, M., Østergaard, P., Svensson, C.F. & Nielsen, V.B. (Red.). (2022). Problembaserede undersøgelser på socalrådgiveruddannelsen. Hans Reitzels Forlag.

Folketinget. (u.å.). Grundlovens paragraf 7. Folketinget. Lokaliseret den 5. december 2025 på https://www.ft.dk/da/dokumenter/bestil-publikationer/publikationer/mingrundlov/min-grundlov/kapitel-2/paragraf-7

Guldager, J. (2015). Hermeneutik. I: J. Guldager (Red.), Videnskabsteori: En indføring for praktikere (s. 117-143). Akademisk Forlag.

Hjelmar, U., Fischer, R.H. & Ibsen, J.T. (2024, 18. januar). Tværfagligt samarbejde om en helhedsorienteret indsats. VIVE. Lokaliseret den 10. december 2025 på https://www.vive.dk/da/udgivelser/tvaerfagligt-samarbejde-om-en-helhedsorienteret-indsats-yxdrb6mz/

Hutchinson, G. S. & Oltedal, S. &. (2019). Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. Hans Reitzels forlag. (Originalværk udgivet 2019)

Høgholm, J. (2019, 14. juni). Hvornår bliver man egentlig voksen? Kristeligt Dagblad. Lokaliseret den 5. december 2025 på https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sjael/hvornaar-bliver-man-egentlig-voksen

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I. & Rasmussen, S. (2018). Kvalitative undersøgelser i praksis: Viden om mennesker og samfund. Samfundslitteratur. (Originalværk udgivet 2018).

Iversen, K. (2022). Ungepanelet om efterværn. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. https://www.vive.dk/media/pure/kx0beozl/7014854

Iversen, K., Mortensen, N.P. & Mikuta , M.I. (2024). Faglige principper for ungestøtte. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. https://www.vive.dk/da/udgivelser/faglige-principper-for-ungestoette-jvnme3gx/

Iversen, K. (u.å.). Ungestøtte. vive.dk. Lokaliseret den 22. september 2025 på https://www.vive.dk/da/temaer/ungestoette/

Jones, J. & Jensen, P. (2019). Efterværn: opfølgning og støtte efter afsluttet behandling. Alliancen - unge med dobbeltdiagnose. https://dobbeltdiagnose.net/wp-content/uploads/13_Efterværn-opfølgning-og-støtte-efter-afsluttet-behandling_Alliancen2019.pdf

Kofod, L., Stevnshoved, A. & Schjørring, E. (2025, 13. marts). Viden om ungestøtte. Rådet for Socialt Udsatte. Lokaliseret den 2. november 2025 på https://udsatte.dk/viden/viden-om-ungestoette

Kongsgaard, L.T. (2020). Anerkendende tilgang(e). I: L.T. Kongsgaard (Red.), Multiteoretisk Praksis i Socialt Arbejde (2. udg., s. 141-166). Samfundslitteratur.

Kristensen, K. (2018, 14. juni). Har du styr på kontroltårnet? Syddansk Universitet. Lokaliseret den 5. december 2025 på https://www.sdu.dk/da/nyheder/alle_artikler/2018/hjernen#:~:text=Hjernen%20fortsætter%20med%20at%20vokse,vi%20er%20omkring%2025%20år

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk (3. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Kvello, Ø. (2013). Børn i risiko. Samfundslitteratur. (Originalværk udgivet 2013)

Larsen, N.M. (2023, 21. november). CLAAUDIA LANCERER NY AI-TRANSSKRIPTIONSLØSNING TIL FORSKERE. Aalborg Universitet. Lokaliseret den 29. oktober 2025 på https://www.aau.dk/claaudia-lancerer-ny-ai-transskriptionslosning-til-forskere-n97793

Laursen, M.G. & Sandberg, K. (2022, 28. 06). Impostor-fænomen blandt fremspirende voksne: En kvalitativ interviewundersøgelse af oplevelsen og håndteringen af impostor-fænomen [https://tidsskrift.dk/qual/article/view/133072/178224]. Qualitative Studies, 7(1), 175-200.

Nissen, M.A., Fallov, M.A. & Ringø, P. (Red.). (2018). Menneskesyn i Socialt Arbejde: Om udviklingen af det produktive menneskesyn. Akademisk forlag.

OpenAI. (2025). ChatGPT [Large language model]. *Forsidebilledet er generet med AI.* https://chatgpt.com.

Prætorius, L. (u.å.). Kodning og bearbejdning af kvalitative data. Læremiddel.dk. Lokaliseret den 19. november 2025 på https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/introduktion-til-analyse-og-fortolkning/kodning-og-bearbejdning-af-kvalitative-data/

Ringø, P. & Christensen, M. (2022). Anvendt videnskabsteori. I: M. Engen, P. Østergaard, C.F. Svensson & V.B. Nielsen (Red.), Problembaserede undersøgelser - på socialrådgiveruddannelsen (s. 115-130). Hans Reitzels Forlag.

Social- og Boligministeriet. (2021, 11. Maj). Aftale mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne om reformen Børnene Førs. https://www.sm.dk/Media/638458470388233831/Aftaletekst_Boernene_Foerst_maj2021_UA.pdf

Social- og Boligministeriet. (u.å.). Ungestøtte. Social- og Boligministeriet. Lokaliseret den 15. december 2025 på https://www.sm.dk/arbejdsomraader/boern-og-unge-i-udsatte-positioner/saerlig-stoette-og-hjaelp/ungestoette

Social- og Boligstyrelsen. (2023, a). Håndbog om Barnets Lov. Social- og Boligstyrelsen. https://www.sbst.dk/udgivelser/2023/haandbog-om-barnets-lov

Social- og Boligstyrelsen. (2023, movember, b). Håndbog om ICS og udredningsværktøjet. Social- og Boligstyrelsen. https://www.sbst.dk/Media/638354633404952115/Ha°ndbogen%20ICS_SBST_WEB.pdf

Social-, Bolig- og Ældreministeriet. (2024). Velfærdspolitisk Analyse: Unge uden uddannelse og job - udsathed og mobilitet. Social-, Bolig- og Ældreministeriet. https://www.sm.dk/publikationer/2024/nov/velfaerdspolitisk-analyse-unge-uden-uddannelse-og-job-udsathed-og-mobilitet

Social og indenrigsministeriet. (2020). Velfærdspolitisk Analyse: Hvordan klarer anbragte sig som unge voksne? https://www.sm.dk/media/8428/vpa_tidligere_anbragte_som_unge_voksne_t.pdf

Socialstyrelsen. (2019). Efterværn Inspiration: Vurdering af, om en ung er i personkredsen for efterværn efter servicelovens § 76. Socialstyrelsen. https://www.sbst.dk/media/10780/Pjece_Personkredsen_Socialstyrelsen_web.pdf

Sonne-Ragans, Vanessa. (2022). Videnskabsteori i opgaven, projektet, specialet. I: L. Rienecker & P.S. Jørgensen (Red.), Den gode opgave: Håndbog i opgave-, projekt- og specialeskrivning (6. udg., s. 189-221). Samfundslitteratur.

Thagaard, T. (2010). Teori og Data. I: T. Thagaard (Red.), Systematik og indlevelse (s. 176-199). Akademisk Forlag.

Thisted, J. (2024). Forskningsmetode i praksis: Projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik (3. udg.). Munksgaard.

Wilken, L. (2011). Bourdieu for begyndere (2. udg.). Samfundslitteratur.

11.1 Retskilder

Bekendtgørelse af Barnets Lov (BL), LOV nr. 282 af 17/3/2025 (2024). https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/282

Databeskyttelsesforordningen - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (DBL).

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (RSL). jf. lov nr. 453 af 10. juni 1997, senest ændret ved lovbekendtgørelse nr. 1109 af 24. august 2023.

Vejledning om ungestøtte efter barnets lov, LOV nr. 9039 af 30/1/2024 (2024). https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2024/9039

12. Bilagsliste

Bilag 1 - Transskribering interview Hans og Iben

Bilag 2 - Transskribering interview Tove

Bilag 3 - Transskribering interview Thilde

Bilag 4 - Transskribering interview Sofie

Bilag 5 - Transskribering interview Line

Bilag 6 - Transskribering interview Jonas

Bilag 7 - Transskribering interview Anne

Bilag 8 - Transskribering interview Marco

Bilag 9 - Interviewguide til socialrådgiver

Bilag 10 - Interviewguide til leder

Bilag 11 - Interviewguide til ung

Bilag 12 - Samtykkeerklæring